

VILNIS

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRAŠTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: (312) 842-7325

VOLUME LXI, NR. 8

KETVIRTADIENIS, BALANDŽIO [APRIL] 17, 1980

KAINA 25 c.

KASDIEN

"VILNIES" ĮKŪRĖJAS VINCAS ANDRULIS

**"VILNIAI" JAU 60 METŲ
PERGYVENO ŠILTA IR ŠALTA
TEBEEINA TUO PAČIU KELIU
DAR LABIAU SUGLAUSKIME
GRETAS**

"Vilniai" jau 60 metų, bet dar yra nemaža skaitytojų, kurie laikraštį tebeskaito nuo pirmo jo numerio. Šie skaitytojai veteranai atsimena, kokiomis sunkiomis sąlygomis "Vilnis" gimė, kaip "įsipilietino" pastoviu laikraščiu, kaip virto plačiai skaitomu dienraščiu, o dabar mato ir žino kodėl "Vilnis" beeina tik kas antrą savaitę.

Ir šie gražaus amžiaus sulaukę laikraščio skaitytojai veteranai rankų nenuleidžia, nors jau susilpnėjusios jų akys, senatvės spaudžiami, remia laikraštį kiek kuris išgali ir daro viską, kad laikraštis gyvuotų iki jų grabo lentos.

Mes, jaunesni, prieš šiuos skaitytojus pagarbiai lenkiame galvą ir laikome juos sau už pavyzdį, kaip savas laikraštis turi būti arti prie širdies.

.....

Per 60 metų laikraštis "Vilnis" pergyveno šilta ir šalta. Plakė jį reakcijos siautėjimai, blogos valios žmonių skundimai, opozicija, Didžiosios ekonominė depresija ir kitokie sunkumai. Tačiau laikraštis visuomet turėjo savo užnugaryje giliai pažangias idėjas įsisavinusių skaitytojų masę, kuri, bile sunkumui užgulus, tiesė laikraščiu pagalbos ranką, reišė užuojautą.

Šių skaitytojų nuo laikraščio neatbaidė ir pasiūčiausias makartizmo reakcijos siautėjimas, reakcinių nacionalistų puolimai, gąsdinimai. Stovėjo kaip mūras už laikraščio pečių, gynė persekiojamus redaktorius, darbuotojus, klojo šimtinės, kad tik laikraštis eitų ir neštų darbo liaudies vėliavą.

.....

Per 60 metų laikraščio sukrauti komplektai atsimena tuos žmones, nesigailėjusius savo triūso vajuose, laikraščio naudai parengimuose, piknikuose. Atsimena, kurie kiek kuris išgalėdami laikraštį finansiniai rėmė ir netgi mirties akivaizdoje laikraščio nepamiršo savo testamentuose.

Nebedaug tokių žmonių beliko. Daug jų išskynė negailestingoji mirties giltinė. Bet tie, kurie liko, tebėra tokie pat nuoširdūs laikraščiu, atsidavę jo reikalui, tebeliepsnojančios meile jam. Todėl nė truputį nenuostabu, nors laikraštis beeina kas antrą savaitę, bet vis tiek gyvuoja. Ir gyvuos tol, kol tokių žmonių bus.

.....

Laikraštis per tuos 60 metų savo ruožtu visuomet stengėsi už visa tai savo skaitytojams atsilyginti. Kiek išgalėdamas savo skaitytojus švietė, rodė teisingą darbo žmogui politinį kelią, informavo imigrantus lietuvius kas dedasi jų senojoje

Daugelis senosios kartos Amerikos lietuvių į šią šalį atvyko iš Lietuvos kaimo juodo darbo artojai, nematę mokyklos, tik šiek tiek pramokę iš savęs ar pas "daraktorius" skaityti bei pasirašyti pavardę. Suriesti į Lietuvą laišką tėvams, broliams ar seserims, ne vienam teko išmokti čia Amerikoje. "Vilnies" įkūrėjas Vincas Andrulis buvo kitoks. Jis atvyko jau lankęs keletą žiemų Stakliškių pradinę mokyklą, pagal to meto lygi, apskaitęs ir netgi pradėjęs mėginti savo plunksną, retkarčiais parašydamas žinutę kitą į katalikų laikraštį "Šaltinį" ir, apibartas pažangesnių gimnazistų, į "Lietuvos ūkininką". Atvyko jau pagarsėjęs savo gimtajame Gripiškių kaime kaip raštingas žmogus.

Nelengva tada buvo senosios kartos lietuvių imigrantų dalia. Už vos pragyvenimą reikėjo dirbti ilgas valandas plieno liejyklose, fabrikuose, dulkinose ir paišiniams iki velnio juodumo anglies kasyklose. Vincas Andrulis irgi, atvykęs 1911 metais, turėjo lįsti į Hazleton, Pa. anglies kasyklą. Buvo vos 20 metų amžiaus, pačiame pajėgume. Bet jaunuolio meilė knygai, troškimas mokslo, žinojimo, lėmė kitokį gyvenimą.

Atvykęs iš Lietuvos į Hazletoną, tuoj V. Andrulis suėjo į pažintį su kasykloje dirbusiais lietuviais socialistais, su jų kuopos pirmininku Kaziu Narkevičiumi, pradėjo lankyti jų susirinkimus. Kuopos bibliotekėlėje susipažino su marksisti-

nėmis knygomis, su socialistinės krypties lietuviškais laikraščiais "Laisve" ir "Keleiviu". Atliekamam laiku vakarais uoliai ėmė lankyti mokyklą, mokytis.

Po kiek laiko apleidus jam Hazletoną ir nuvykus į Massachusetts valstiją, pirmas jo ėjimas buvo užėiti Bostone į "Laisvės" įstaigą, kur asmeniškai susipažino su "Lais-

vės" darbuotojais Vincu Paukščiū-Cibiru, Leonu Prūseika. Neaplenkė V. Andrulis ir "Keleivio" įstaigos susipažinti su St. Michelsonu, su F. J. Pažočiūmi, turėjusiu agentūrą "Keleivio" patalpose. Nuo čia ir prasidėjo V. Andrulio kaip socialisto, laikraščių bendradarbio, organizatoriaus, važinėjančio po lietuvių kolonijas su prakalbomis, visuomeninė veikla.

Ypač daug V. Andruliui davė Valparaiso universitetas, kur jis studijavo sociologiją ir aktyviai veikė universiteto studentų socialistų rateliuose. Jo vardas buvo jau plačiai žinomas ir vis kilo kaip Amerikos progresyvių lietuvių visuomeninko, kalbėtojo, darbštaus plunksnos darbininko, kol Čikagoje su draugų būreliu 1920 metais įkūrė laikraštį "Vilni" ir tapo jos redaktoriumi visą savo likusį gyvenimą.

Vincas Andrulis buvo ne vien tik "Vilnies" įkūrėjas, jis buvo ir vienas Amerikos Komunistų partijos įkūrėju, daug triūso ir jėgų atidavęs jai, iki pat mirties uoliai jai dirbęs, telkęs į jos gretas Amerikos lietuvius. Ir nūdien ne vienas Amerikos lietuvis jam yra dėkingas, kad jį užvedė ant teisingo darbo žmonių kovų kelio.

Vincas Andrulis labai daug davė Amerikos pažangiems lietuviams. Niekad jo vardas nebus pamirštas kaip švietėjo, organizatoriaus ir draugo. Minint "Vilnies" 60 metų sukaktį, jo vardo nepamirštam, pagarbiai jį minim. S.

Tėvynėje Lietuvoje, organizavo į įvairius pažangius sambūrius, vedė į kovą už šviesesnį ir geresnį gyvenimą, už taiką pasaulyje, už demokratiją ir socialinę pažangą.

Ir dabar, po 60 metų, nežinurint kad retai beišeinanti, "Vilnis" tebėra tokia, tebeeina tuo pačiu keliu, ant kurio laikraštį užvedė jo įkūrėjas, to meto darbuotojai, pirmieji laikraščio skaitytojai.

.....

Žinoma, kaip per 60 metų laikraščio priešai ant jo siuto, tebesiunta ir dabar, kad kaip nors laikraštį sunaikinus. Nekalbant apie daromas visokias obstrukcijas, ilgaus savo liežuviais leidžia visokias kalbas apie laikraščio darbuotojus, patį laikraštį niekina, netgi atkalbinėja skaitytojus laikraščio neberemti, nebeskaityti jo.

Bet tie nabagai priešai ir ilgaliežuviai apsirinka. Jie nežino, kad laikraščio darbuotojai, rėmėjai ir skaitytojai yra gilių isitikinimų žmonės ir iš kovos barikadų už taiką pasaulyje, demokratiją ir socialinę pažangą nelengvai pasitrauks.

Todėl, mieli laikraščio skaitytojai, rėmėjai, vadininkai ir šiaip darbuotojai dar labiau suglauskime savo gretas, parodykime priešams, kad "Vilniai" kilpa nelengvai užneriama. S. J. Jokubka

Čikagiškei "Vilniai"

Ilgus metų metus,
Kaip vilnis nerami
Į Tėvynės krantus
Tu veržies mintimi.

Tau kvapais Lietuvos
Dvelkia vėjas rytys,
Tu skelbi mūs kovos
Pažangiasias mintis.

Tavo triūsą minės
Mūsų liaudis laisva,
Čikagiškės "Vilnies"
Nepamirš Lietuva.

Antanas Jonynas
Vilnius, 1960 m. kovas.

(Šis Antano Jonyno eilėraštis čikagiškei "Vilniai" buvo skirtas, kai laikraštis minėjo savo 40 metų sukaktį. Randame jį reikšmingu ir dabar, po 20 metų, kai laikraštis mini 60 metų sukaktį.)

VILNIS

Lithuanian Peoples Bi-weekly

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$10.00, six months \$5.50;
Chicago \$12.00, 6 months \$6.50; Canada \$15.00, 6 months \$8.00;
foreign countries \$15.00, 6 months \$8.00.

3116 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608 Phone 842-7325

Second-class postage paid at Chicago, Illinois

ŠVENČIANT 60 METŲ JUBILIEJŲ

Balandžio 8 dieną sukako lygiai 60 metų, kaip eina laikraštis "Vilnis". Emigracijos sąlygomis liaudies laikraščiu sulaukti tiek metų yra didelis dalykas. Vargu, ar laikraščio kūrėjai tikėjosi, kad jis taip ilgai gyvuos ir išsilaikys plėšraus kapitalo ir reakcijos citadelėje. Bet laikraštis gyvavo ir išsilaikė, nes atitiko pažangių lietuvių emigrantų politines nuotaikas svetimame krašte, toli nuo savo senosios gimtinės Lietuvos.

Koks kelias laikraščiu teko nueiti per tuos 60 metų, laikraščio skaitytojai ir rėmėjai labai gerai žino ir atsimena. Nebuvo lengvas kelias. Nektartą teko didvyriškai atlaikyti reakcijos puolimus, visokių priekabių ieškojimus ir grasinimus. Teko beveik kasdien atkakliai kovoti su ideologinių priešų insinuacijomis. O jų buvo marios, kaip iš socialdemokratų, eserų, iš klerikalų, tautininkų, fašistuojančių dipukų bei buržuazinių nacionalistų pusės. Teko laikraščiu pergyventi materialinius ir fizinius nepriteklus. Laikraščio darbuotojams per metų metus teko dirbti pusdykiai. Bet kiekvieną kartą laikraščiu kilus nebepakeliams sunkumams, jo skaitytojai ir bičiuliai tiesė pagalbos ranką. Gelbėjo savo sunkiai uždirbtais centais, kėlė finansinius vajus, ieškojė naujų skaitytojų, plėtė savo ratą. Ir visa tai darė pasišventusiai ir iš širdies.

Per tuos 60 metų laikraštis "Vilnis" garbingai nešė iškėles darbo žmonių kovos vėliavą. Skelbė marksizmo-leninizmo idėjas, tautų draugystę, proletarinį solidarumą. Aiškino darbo žmogui, kad yra galimas šviesus ir sotus socialistinis rytoj. Kvietė lietuvius imigrantus darbininkus rikiuoti į JAV proletariato gretas ir petys į petį straiškas ir piketo linijomis kovoti už didesnes algas, geresnį gyvenimą.

Daug laikraštis "Vilnis" skyrė dėmesio Amerikos demokratinių laisvių saugojimui. Visuomet kovojo už šio krašto Konstitucijos nepažeidimą, už rasinę lygybę, už lygias pilietines teises visiems. Siekė, kad svetur gimiai būtų pilnateisiai piliečiai, jeigu pasirinko šį kraštą antrąją savo tėvynę.

Laikraštis "Vilnis" imigrantams lietuviams buvo ryšys su senąja jų gimtine Lietuva. Buržuazijos valdymo metais Lietuvoje pažangieji imigrantai lietuviai per laikraštį "Vilnį" reiškė savo protestus prieš fašistinį diktatoriaus Smetonos režimą. Piktinosi dėl nekaltų žmonių šaudymo. Rėmė politinius kalinius, darbo žmonių kovas. Kai Lietuvoje buvo nuversta buržuazija ir atstatyta tarybinė santvarka, pažangūs emigrantai lietuviai per "Vilnį" sveikino Lietuvos darbo liaudį, išsilaisvinusią iš po kapitalistų, dvarininkų ir buožių jungo. Džiaugėsi Lietuvos darbo liaudies apsisprendimu prisidėti prie tarybinių respublikų sąjungos dar drauge eiti socializmo keliu, vedančiu darbo žmogų į laimę.

Didelį vaidmenį laikraštis "Vilnis" sulošė lietuvių palaikymui Amerikoje. Sovininės lietuvių idėjos laikraščiu buvo svertimos. Gimtajam žodžiui, lietuvių liaudies dainai, šokiui, menui reikė didžiausią meilę. Ragino pažangius lietuvius imigrantus visa to nepamiršti ir visa širdimi mylėti kaip savo tėvų palikimą ir atsivežtą turtą iš senosios gimtinės. Daug dėmesio skyrė proletarinei lietuvių kultūrai. Laikraščio puslapiai visuomet buvo atviri lietuvių proletariniam rašytojams, poetams. Ko fašistiniais metais Lietuvoje jie negalėjo spausdinti, spausdino "Vilnyje". Čia pažangūs lietuviai godžiai skaitė, sėmėsi dailiojo žodžio estetikos.

Laikraštis "Vilnis" per tuos 60 metų buvo ir pažangių lietuvių imigrantų organizatorius. Jame kildavo iniciatyvos chorams, organizacijoms ir šiaip draugijoms. Per jį visuomenės veikėjai nustatydavo visuomeninei veiklai gaires, diskutuodavo, sprendavo, rodydavo pažangiems lietuviams visuomeninius kelius. Laikraštis buvo pažangių lietuvių visuomeninės veiklos širdis.

Pasklidę po visą Ameriką pažangūs lietuviai per laikraštį "Vilnį" susisiekią, susižino vieni su antrais, kas ką ir kaip veikia, rašo žinias apie įvykusias pažangiems lietuviams nelaimes, jų sėkmes, susirgimus, mirimus.

Taipgi yra faktas faktų, kad per tuos 60 metų laikraštis "Vilnis" paseno, nusilpo. Išmirė beveik visi laikraščio darbuotojai, redaktoriai, daug trūso davę laikraščiu spaustuvės darbininkai. Graudu buvo iš aštuonių puslapių tapti šešių, paskui keturių. Dar graudžiau buvo iš dienraščio tapti dukart savaitiniu, paskui savaitiniu ir dabar tabloidiniu aštuonių puslapių dvisavaitiniu.

Bet laikraštis vis tiek gyvuoja nugalėdamas visus sunkumus. Ir gyvuoja dėka laikraščio darbuotojų ryžtui, skaitytojų, rėmėjų ir mecenatų politiniam sąmoningumui. Nebe kiek jų beliko ir kiek liko, beveik visus spaudžia senatvė, ligos, skrumnus pensininko gyvenimas. Tačiau jų jaunose dienose įsisavintos idėjos, klasinis sąmoningumas jų širdyse tebeliepsnoja jaunatviškai. Nežiūrint kad blogos valios žmonių prieš laikraštį yra keliamos piktos nuotaikos, bet politiniai sąmoningi skaitytojai nepasiduoda. Daro viską, kad laikraštis gyvuotų tol, kol jų krūtinėse plaks širdis. Nebėga nuo jo, kaip kad bėga pelės iš skęstančio laivo.

Todėl ilgiausių metų "Vilniai", o jiniai savo ruožtu to irgi linki savo skaitytojams, rėmėjams, bičiuliams, bendradarbiams.

2

DIENOS TEMOMIS

KUR JOS BUVO TADA!

Indijos vyriausybės vadovė premjerė Indira Gandhi kalbėdama spaudos konferencijoje atmetė kai kurių Vakarų valstybių mėginimus įtraukti Indiją į antitarybinę kampaniją dėl įvykių Afganistane.

Kalbėdama Vahmadabado mieste Indijos vyriausybės vadovė pasakė: "Kur buvo Vakarų valstybės, kai Jungtinės Valstijos, o po to Kinija vykdė intervenciją prieš Vietnamą? Kur jos buvo Anglijos ir Prancūzijos intervencijos Egipte laikotarpiu?"

Toliau ji kalbėdama kėlė, kad svarbiausiu savo užsienio politikos tikslu Indija laiko visokeriopa padėti "detentei" Pietų Azijos subkontinente, neleisti sugrižti "Šaltajam karui" ir tuo labiau virsti "karštuoju karu".

REMIA SIRIJOS PAŽANGŲ REŽIMĄ

Kovo mėnesį Sirijos valstiečių federacijos konferencijos šukis buvo: "Atremti imperializmo ir reakcijos spaudimą—darbo žmonių masių, tikrų revoliucijos ir pažangos šeiminių pareigų".

Konferencijos atidaromojoje kalboje prez. H. Asad pažymėjo, kad nuo šiol bet kuris nutarimas, kurį priims Sirijos valstiečių federacija ir kuris lies žemės ir agrarinės reformos klausimus, turės įstatymo galią lygiai kaip ir bet kuris nutarimas, kurį priims darbininkų profsąjungų federacija ir kuris lies darbo, gamyklų ir fabrių problemas. Tikroji valdžia yra liaudis,— jis sakė.

Konferencijoje buvo nutarta steigti ginkluotus valstiečių būrius revoliucijos iškovojimams ginti, reakcinių gaujų nariams demaskuoti ir persekioti.

AMERIKOS JAUNIMAS SUNERIMŲS

Prez. Carterio užmačia suregistruoti jaunimą reikalui esant mobilizacijai, jaunimo tarpe sukėlė didelį nerimą. Kaip pažymi Jaunų darbininkų lygos prezidentas James Steele, jaunimas ne tik prieš registraciją, bet ir prieš prez. Carterio doktriną. Nenori registruotis, kad paskui reiktų mirti karo laukuose už naftos korporacijų pelnus Persijos įlankoje.

Kaip žinia, kovo 22 dieną Vašingtone įvyko milžiniška jaunimo demonstracija, nukreipta prieš registraciją. Demonstracijoje dalyvavo apie 30,000 jaunų žmonių—vaikinių ir merginų. Ir kaip koalicijos prieš registraciją vadovas Duane Shank spaudos atstovams sakė, tai tik pradžia jaunų žmonių sąjūdžio prieš registraciją. Jis plėsis ir didės, jeigu prezidentas neatsisakys nuo užmačios.

IŠ SUMANYMO BOIKOTUOTI OLIMPIADĄ NIEKAS NEIŠEINA

Na kas prezidentui Carteriui iš draudimo neparduoti Tarybų Sąjungai grūdų ir užmojų varžyti prekybą, dar didesnis ne kas iš sumanyto boikotuoti Maskvos olimpiadą. Europos penkiolikos šalių olimpiniai komitetai pasisakė prieš boikotą, o aštuonių šalių netgi pažymėjo, jog nežiūrint kad jų šalių valdžios užgirs prez. Carterio sumanyimą, jie vis tiek savo atletus sius į Maskvą. Britanijos olimpinis

komitetas irgi nutarė dalyvauti olimpinėse žaidynėse, nors prem. Margaret Thatcher valdžia visomis keturiomis už boikotą.

Amerikiečiai atletai taipgi sujude kas daryti! Tendencijos nepaisyti prez. Carterio.

APIE IZRAELIO UŽSIENIO MINISTRĄ

Izraelio užsienio reikalų ministras Ichaka Šamira atstovauja reakcingiausioms Izraelio ekstremistinėms jėgoms. Savo metu jis buvo pagrindinės teroristinės organizacijos "Irhun cvei leumi" lyderis ir kartu su Beginu asmeniškai organizavo politinius žudymus, ruošdamas dirvą Izraelio įkūrimui Palestinos teritorijoje. Priklausydamas premjero Begino ekstremistinei partijai "Herut", jis reikalauja, kad Izraelis galutinai aneksuotų okupuotą vakarinį Jordano krantą.

Izraelio laikraštis "Haarec" pažymi, kad Begino statytinio paskyrimas užsienio ministru gali tik dar labiau izoliuoti Izraelį tarptautinėje arenoje.

RAGINA NENUSILEISTI AMERIKOS SPAUDIMUI

— Mes raginame Vakarų Vokietijos vyriausybę nenusileisti Amerikos administracijos spaudimui ir nuosekliai vykdyti "detentės" politiką. Tai, kad Vašingtonas sudarė "greito reagavimo korpusą" ir ragina boikotuoti Maskvos olimpinės žaidynės—anaipolt ne tos priemonės, kuriomis galima užtikrinti taiką žemėje,—sakoma Bonoje paskelbtame Vakarų Vokietijos jaunimo organizacijos "Jaunieji demokratai" būsimos federalinės konferencijos rezoliucijos projekte.

"NULINIŲ PREZIDENTŲ" TEORIJA AMERIKOJE

JAV prezidentas renkamas 4 metams. Taigi kas penki metai JAV prezidento rinkimai vyksta nuliniiais metais. Apie tai gal ir nevertėtų kalbėti, jeigu šioje šalyje nebūtų vadinamos "nulinių prezidentų" teorijos, kurios esmė pasireiškia tuo, jog visi prezidentai, išrinkti nuliniiais metais (pradedant 1840 mirė savo mirtimi arba buvo nužudyti. Keisčiausia, kad ši teorija įrodyta faktais: William Henry Harrison, išrinktas 1840 m., mirė 1841 m., Abraham Lincoln, išrinktas 1860 m., nužudytas 1865 m. (po perrinkimo), James Abram Garfield, išrinktas 1880 m., nužudytas 1881 m., William McKinley, išrinktas 1900 m., nužudytas 1901 m., Warren G. Harding, išrinktas 1920 m., mirė 1923 m., Franklin D. Roosevelt, trečią kartą išrinktas 1940 m., mirė 1945 m., po ketvirto perrinkimo, ir pagaliau John Kennedy, išrinktas 1960 m., nužudytas 1963 m.

TRUMPAI

— Indijos sostinėje įvykusioje taikos ir Azijoje saugumo konferencijoje 65 šalių delegatai pasmerkė JAV užmačia militariniai įsitvirtinti Persijos įlankos ir Indijos vandenyno regione.

— Pažangaus laikraščio "Daily World" šalininkai Mičigano valstijoje paskelbė vaju sukelti \$11,000 šiam darbo žmonių laikraščiu.

Vilnis, 1980 balandžio 17

SVEIKINIMAI IŠ LIETUVOS

Brangūs vilniečiai:

Visus Jus—“Vilnies” laikraščio darbuotojus, platintojus, rėmėjus ir skaitytojus—nuoširdžiausiai sveikiname su gražia švente—pažangaus lietuvių išeivijos laikraščio “Vilnies” 60-ųjų metų sukaktuvėmis. “Vilnis”—aistringa demokratijos, pažangos, socializmo idėjų skleidėja, išugdžiusi didelį būrį žinomų kovotojų už darbo liaudies interesus.

“Vilnis” visuomet akylai sekė ir plačiai rašė apie lietuvių tautos gyvenimą tėvynėje. Ji teisingai kritikavo buržuazinę santvarką Lietuvoje, palaikė ir skatino revoliucinį judėjimą, džiaugėsi Tarybų valdžios atkūrimu 1940-aisiais metais. “Vilnis”, kaip ir visa pažangioji lietuvių išeivija, giliai pergyveno Lietuvą ir visą Tarybų šalį užgriuvusią karo nelaimę, rašė apie tarybinės liaudies didvyriškumą fronte ir prieš užnugaryje, džiaugėsi istorine Pergale prieš hitlerinį fašizmą. Sunkiais pokario metais “Vilnis” buvo su lietuvių liaudimi, atstatančia karo sugriovimus, palaikė jos entuziazmą, kūriant socialistinį gyvenimą, šviesią ir laimingą ateitį broliškoje Tarybų šalies tautų šeimoje. Lig pat šiol “Vilnis” daug dėmesio skiria išeivijos kultūriniais ryšiams su gimtuoju kraštu plėsti, informuoja savo skaitytojus apie šiandieninį Tarybų Lietuvos gyvenimą, didelius jos žmonių pasiekimus. Malonu, kad “Vilnies” puslapiuose bendradarbiauja ir Tarybų Lietuvos žurnalistai, publicistai, kultūros darbuotojai.

Sunkų garbingą kelią nuėjo “Vilnis” per šešiasdešimt metų. Jos vardas, jos darbuotojų veikla auksinėmis raidėmis visiems laikams įrašyta į lietuvių išeivijos istoriją. “Vilnis” ir šiandieną ištikimai kovoja prieš kapitalo priespaudą, už tautų ir žmonių laisvę, už taiką ir pažangą pasaulyje. Linkime jai ir visiems jos darbuotojams ištvermės ir ilgų, brandžių gyvenimo metų!

**“TĖVIŠKĖS” DRAUGIJOS
ir “GIMTOJO KRAŠTO” REDAKCIJOS
KOLEKTYVAS**

Vilnius, 1980 m. balandžio 8 d.

[Šis sveikinimas su sveikintojų spalvingais parašais bus eksponuojamas “Vilnis” dalininkų savažiavime parodėlyje.Red.]

NUOŠIRDIAUSIAI SVEIKINU

Šia garbinga “Vilnies” 60-ųjų įkūrimo metinių proga asmeniškai ir viso “Laisvės” kolektyvo vardu sveikinu “Vilnies” kolektyvą, skaitytojus ir rėmėjus.

Jūs, Draugės ir Draugai, savo ryžtu ir pasiaukojimu atliekate herojišką darbą. Jūs nesuvylėte laikraščio “Vilnis” sumanytojų ir įkūrėjų, daugelio kurių, gailla, jau nebėra gyvųjų tarpe, aukštų vilčių ir troškimų.

Linkiu Jums sekmės Jūsų tolimesnėje visuomeninėje veikloje, o geros sveikatos, laimės ir saulėtų dienų Jūsų asmeniniame gyvenime.

A. BIMBA

MININT LAIKRAŠČIO “VILNIES” ŠEŠIASDEŠIMT METŲ SUKAKTĮ

Pirmieji po I Pasaulinio karo metai Amerikos darbininkų judėjimo istorijoje buvo didelių sambrudžių metai. Nekalbant apie ekonomines kovas—gigantiškų plieno, anglies ir kitose pramonės srityse streikus—energingieji Amerikos darbininkijos sūnūs ir dukros vedė veina iš atkakliausių kovų prieš Socialistų Partijoje oportunistus ir įvairius prisiplakėlius. Vyko Amerikos proletariato jėgų persigrupavimas. Iš kitos pusės reakcija, vadinamaisiais Palmerio raidais, labiau sąmoningus darbininkus terorizavo be pasigailėjimo. Daugiau kaip 10,000 ištikimiausių darbininkų klasės veikėjų buvo areštuota. Jų tarpe apie 500 sveturgimių deportuota.

Bet šiais skaudžiais Amerikos darbininkijai išmėginimo metais gimė energinga Amerikos Komunistų partija, sveikindama naują pasaulyje erą, prasidėjusią su socialistinės revoliucijos laimėjimais Rusijoje.

Šie istoriniai įvykiai negalėjo neveikti pažangiųjų Amerikos lietuvių. Amerikos Lietuvių Socialistų Sąjunga skilo. Absolutė Sąjungos narių dauguma nuėjo su kovingąja Amerikos darbininkija, su jos avangardu—Komunistų partija. Vilnis, 1980 balandžio 17

V. V. VASYS

Grigaitinių socialistų ir kitokio plauko oportunistų pažangieji Amerikos lietuviai išsižadėjo visiems laikams.

Kaip dabar, taip ir anomet Čikagoje buvo gausiausia Amerikos lietuvių kolonija. Bridgeporte, 18-toje apylinkėje, Town of Lake knibždėjo beveik vien tik lietuviai. Kūrėsi lietuviškos organizacijos, chorai, įvairūs klubai. Ejo trys stambūs laikraščiai—“Lietuva”,

“Katalikas” ir neva darbininkiškos “Naujienos”. Po Lietuvių Socialistų Sąjungos skilimo pažangieji lietuviai, atsisakė “Naujienų”, turėjo tenkintis ateinančiu iš Niujorko dienraščiu “Laisve” ir “Darbininkų balsu”.

Turint galvoje tuometines laikraščių persiuntimo sąlygas, nei dienraštis “Laisvė”, nei “Darbininkų balsas” pažangiųjų Čikagos lietuvių masės negalėjo patenkinti. Skaitytojai norėjo šiltų šviežių žinių apie tolimąją Rusiją be caro, norėjo žinoti kaip darbininkai tenai kuria naują be ponų gyvenimą, norėjo žinoti kas dedasi jų tėvynėje Lietuvoje, kas dedasi visame pasaulyje ir norėjo žinoti be lūkuravimo, kol ateis “Laisvė” iš Niujorko.

Ypač pažangiems lietuviams laikraščio reikėjo kaip organizatoriaus, kaip švietėjo, kaip darbo žmonių reikalų gynėjo. Juk darbininkų klasės laimėjimai, ar pralaimėjimai, buvo ir Amerikos lietuvių darbininkų laimėjimai, ar pralaimėjimai. Amerikos lietuviai darbininkai buvo visos darbininkų klasės dalis. Simtai Amerikos lietuvių darbininkų jau buvo išlaikę streikų egzaminus, perėję Palmerio raidų šerengą. Amerikos darbininkų klasės judėjimas ir kovos jiems buvo artimos, savas reikalas.

Plačiai žinomas pažangietis, vienas “Vilnies” įkūrėjų Juozas Šarkiūnas.

Tuo tarpu nei “Naujienos”, nei “Lietuva” apie tai nerašė. Tiesiog begėdiškai ignoravo bet kokį darbininkų streiką, darbininkų areštus, kančias, vargus ir kovas už didesnę duonos kąsnį. Tie laikraščiai bruko savo skaitytojams oportunistines, antidarbininkiškas nuotaikas, piršo buržuazinę Lietuvą, nieko gero nežadančią darbo žmogui, diegė į galvas lietuvišką šovinizmą. Šių laikraščių redaktoriams nerūpėjo skaitytojus išpėti, kad apsisaugotų įvairių aferistų. Kartais jie tiems aferistams pritarė, juos garsino ir ne vieną lietuvių prapulė. Šių laikraščių redaktoriams labiausia rūpėjo kuo daugiau pinigų išvilioti iš Amerikos lietuvių buržuazinės Lietuvos būdavojiui, kad paskui ten įsigytų dvarų centrukus, fabrikėlius ir šiltas vietėles a la Balutis.

Tokiomis apyptovoms esant, 1920 metų pradžioje, viename Čikagos pažangiųjų lietuvių koncerte, vykusiame West Side Auditorijoje, jau ne ir energingo pažangiečio Vinco Andruolio iniciatyva įvyko nuošaliai Auditorijos kambaryje būrio draugų pasitarimas dėl pažangaus laikraščio įsteigimo. Pasitarime dalyvavo V. Andruolis, V. V. Vasys, P. Buknys, J. D. Bendokaitis, J.K. Šarkiūnas, M. Pukis, F. Stasiukėlis, A. Avižienis, St. Vėšys, J. Pauliukas, St. Juška, Pranas Zolpis, M. Bacevičius ir dar keli. Visi jauni, energingi vyrai ne tik susitarė pradėti leisti laikraštį, o ir

Vienas “Vilnies” įkūrėjų, daug dirbęs LLD I Apskirtyje, Vladas Dubendrys-Vėšys.

parinko jam vardą—“Vilnis”.

Laikai buvo sunkūs. Ne tik siautė reakcija, o ir puolė lietuviški atžagareiviai prieš mėginimą leisti naują laikraštį. Iniciatoriams teko daug naktų nemiegoti, kol organizacijose, klubuose iškėlė mintį naujo laikraščio leidimui. Daug teko vaikščioti iš stubos į stubą, kol sukėlė reikiamą pinigų sumą pirmo numerio išleidimui. Ir 1920 metų balandžio 8 dieną pasirodė pirmas “Vilnies” numeris.

Laikraštis pradėjo eiti vieną kartą per savaitę. Redaktorium buvo V. Andruolis, administratorium V. Rudzevičius. Leidėjai tada neturėjo nei nuosavos spaustuvs, nei pastovios vietos redakcijai. Pirmas numeris buvo surinktas ir atspausdintas West Sidėj Kaulakio spaustuveje. Laikraščio adresas buvo pas V. Rudzevičių prie 36-tos ir Lowe Ave.

Laikraščio užimta teisinga politinė pozicija kaip mat sutraukė šimtus naujų pritarėjų, bendradarbių, rėmėjų. Greitai pasirodė, kad savaitinio laikraščio nebepakanka. 1920 metų rugsėjo pirmą antradienį “Vilnis” pradėjo eiti du kartu per savaitę,—antradieniais ir penktadieniais, kol Lietuvių Darbininkų Apšvietos Draugija išsigijo nuosavą namą, 3116 S. Halsted.

Plečiantis skaitytojų ratui, po kiek laiko buvo pradėta kalbėti “Vilni” paversti dienraščiu. Buvo sudarytas komitetas iš V. Andruolio, V. V. Vasio, F. Stasiukėlio, M. Bacevičiaus, J. K. Šarkiūno, J. D. Bendokaičio, J. Gasiūno, V. Rudaičio ir kitų. Komitetas buvo įpareigotas sukelti \$15,000 ir rasti 1,000 naujų skaitytojų. Komitetas duotą uždavinį atliko ir pirmas “Vilnies” dienraščio numeris pasirodė 1926 metų rugsėjo 18 dieną.

Ką laikraštis “Vilnis” nuo įsikūrimo dienos iki dabar yra pergyvenęs, stačiai neįsivaizduojama. Redaktorai buvo terorizuojami be perstojo. Pavyzdžiui, V. Andruolis buvo areštuotas net kelis kartus. Laikraščiu priešai kelis kartus buvo iškėlę bylas. Jurgelionis ir Montvidas laikraštį buvo apskundę reikalaujant \$15,000, nes “Vilnis” būk juos apšmeižusi. Vėliau buvo apskusta p. Ewaldo irgi už “šmeižimą”, nežiūrint kad nebuvo jokio šmeižimo, o tik išpėjimas, kad žmonės bile kur dėdami pinigų turi apsižiūrėti, kad pinigai nežūtų, ypač dedant į mažas realesteitinių bankutes. Be to, dar buvo areštuoti keli “Vilnies” štabo nariai. Didžiosios depresijos išvakarėse priešai fanatikai buvo padegę laikraščio įstaigą. Sudėgino visus baldus, knygyną, laikraščio komplektus. Makartizmo siautėjimo

(Nukelta į 4-tą pusl)

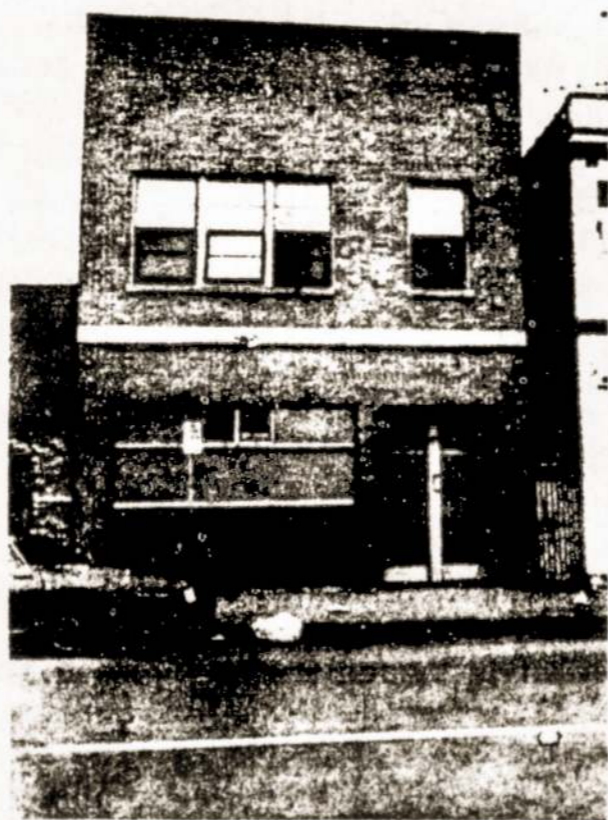
(Atkelta iš trečio puslapio)

Mikas Masys-Detroitietis, vienas daugiausiai pagelbėjęs pažangiajai spaudai, ypač "Vilniai" įsisteigti ir išlaikyti.

metais chuliganai kelis kartus daužė redaktorių L. Joniko ir S. J. Jokubkos butų langus. Administratorius J. Pauliukas, V. Andrusis, L. Prūseika, A. Jonikienė buvo iškviesti aiškintis kongresiniam neamerikinės veiklos komitetui. O kiek kartų chuliganai dypukai daužė "Vilnies" įstaigos langus, piketavo laikraščio piknikus, parengimus!

Bet laikraštis atlaikė visus priešų puolimus, visus smūgius. Nelaimės metu jis visuomet gavo žmonių užtarimo, pagalbos. Mat, laikraštis "Vilnis" kaip tebėra, taip buvo darbo žmonių laikraštis. Jie ne kelių asmenų laikraštis, o Amerikos pažangių lietuvių skaitytojų, šėrininkų.

„Vilnies“ laikraščio namas, užmurytais žemutinio aukšto langais apsaugojimui nuo fašistinių chuliganų. Ant sienos dar matyti išblukę antikomunistiniai šūkių, nakties metu chuliganų užrašyti

Per 60 metų, per laikraščio gyvavimo laikmetį, išmirė beveik visi laikraščio darbuotojai, daug bendradarbių, rėmėjų, skaitytojų. Laikraščiu teko pergyventi skaudūs pergyvenimai. Iš dienraščio teko pereiti į du kartu per savaitę, paskui į savaitinį ir prieš metus į dvisavaitinį. Skaudus dalykas yra, toks laikraščio silpnėjimas. Tačiau kiek beliko Amerikos pažangių lietuvių vis tiek visiems pasididžiavimas, kad laikraštis dar gyvuoja, informuoja kas dedasi senojoje tėvyneje Lietuvoje, demaskuoja didžiosios spaudos iškreiptas žinias, nepasiduoda politiniams priešams, visokiems nacionalistams, socialfašistams, atžagareiviams. Kiek išgali skelbia tiesos žodį, organizuoja, stengiasi fiksuoti pažangių lietuvių visuomeninį judėjimą, asmeninius pergyvenimus. S. J. Jokubka

4

L. Prūseikos straipsnis, kuris nepaseno

[Parašytas 1941 m. gegužės 19 d.]

Skundžiamės ir apgailestaujame, kad mirė tas ar kitas mūsų geras draugas ar draugė. Gailimės, netekę to ar kito gero veikėjo, mūsų laikraščio skaitytojo. Tokių sielvartų turime nemažai. Metams slenkant, jų turėsime daugiau.

Man jau seniai brendo mintis plačiau pakalbėti, kas reikėtų daryti, kad mirtingumas ne taip skaudžiai atsiliptų mūsų judėjimui. Suprantu, kad tai labai nesmagi ir nemaloni tema.

Mes visi veikiausiai sutiksime su tuo faktu, kad katalikai mirdami nemaža palieka savo bažnyčioms ir savo įstaigoms. Ne visi, bet gana žymi jų dalis tuo būdu rūpinasi patekti į "dangaus karalystę". Mūsų žmonėse to motyvo nėra ir negali būti. Dangaus karalystę mes paliekame angelams, kunigams ir žvirbliams.

L. PRŪSEIKA

Bet juk kiekvienam mūsų žmogui, kuriam ateina gyvenimo saulėlydis, labai rūpi, kad tas judėjimas, kuriame jis dalyvavo, augtų ir stiprėtų. Ar nėra būdų padėti tam judėjimui stiprėti?

Žmogus, kuris jau guli mirties patale, neįmanoma tuo klausimu rūpintis. Perdaug vėlu. Bet apie tai nevėlu pagalvoti, kol piktos ligos neapniko žmogaus.

Tiktai labai maža dalelytė mūsų draugų mirties akivaizdoje pagalvojo apie mūsų judėjimo, mūsų spaudos rėmimą.

Aš atsimenu tiktai keturis draugus, kurie mirdami įsakė saviškiams jų vardu įteikti mūsų laikraščiams mažesnę ar didesnę sumą.

Tai buvo: J. Valaskas iš Portlendo, Oregono valstijoje, S. Urbantas iš Detroito, Janušas iš Skenektado, Niujorko valstijoje, ir Sarapas iš Norvudo, Masačusetso valstijos.

J. Valaskas buvo išradėjas. Jis visą laiką nuoširdžiai rėmė darbininkų judėjimą. Jis įsakė savo artimiesiems žmonėms gausiai pašelpti mūsų spaudą. Jie tą ir padarė.

Simanas Ubantas paliko abiem mūsų dienraščiams po šimtą dolerių. Sarapas paskyrė "Laisvei" ir "Vilniai", rodos, po 50 dolerių. Velionio žmona tą įsakymą išpildė. Tokiu pat dosnumu pasižymėjo ir Janušas.

Su kiekviena nauja mirtimi "Vilnis" ir "Laisvė" netenka skaitytojo. Kas juos pavaduos? Keletas iš mirusių veikėjų vaikų skaito mūsų laikraščius nebent tik angliškus skyrius. O juk jų tėvams tie laikraščiai buvo labai brangūs. Todėl, man rodos, būtų labai teisinga, kad ir jų vaikai pagalvotų apie mūsų spaudą.

Siuo atveju, žinoma, negali būti jokių rezoliucijų, jokios prievartos, o tik gera valia. Todėl aš tik ir kalbu apie gerą valią, o ne apie ką kitą.

Pas mus dabar įsigalėjo tokie papročiai: Jei miršta kas nors iš mums artimų ar artimesnių, tuoj šaukiamasi kalbėtojo. Kalbėtojas, žinoma, atsiranda, ir jis atlieka savo pareigas gerai ar apygeriai. Kalbėtojai už patarnavimą paprastai nieko neprašo. Su "socialistujančiais" kalbėtojais, kurie pagalba savo pareigas gerai ar apygeriai. Kalbėtojai už patarnavimą paprastai nieko neprašo. Su "socialistujančiais" kalbėtojais, kurie pagalba

Tai jeigu mūsų draugai už patarnavimą nieko neima, rodos, paprasčiausias mandagumas turėtų pasakyti giminėms, kad bent laikraščiai nebūtų užmiršti. Aš nemanau, kad bent ką įžeidžiu, nors gerai suprantu, kad tai labai "delikatnas" dalykas.

Kaip norit, sakykit, bet man ir daugumai atrodo, kad tokie mūsų draugai, kaip Valaskas, Urbantas, Janušas ir Sarapas, pasiėgė labai gražiai, ir vargiai atsiradę daug žmonių, kurie sakys, kad iš jų nereikia imti pavyzdžio.

Dauguma nedvejodami pasakys, kad iš jų reikia imti pavyzdį.

Be viso to, aš dar tiek noriu pridurti: man pasakojo, kad Čikagoje buvo tokių atsitikimų, jog prie ligonių, besirengiančių mirti, prisilindavo kunigai ir vienokiu ar kitokiu būdu iškaulydavo pinigų, nors tie žmonės beveik visą savo gyvenimą nieko bendro neturėjo su bažnyčia. Dažniausiai tie ligoniai neturėdavo artimų gimičių. Buvo atsitikimų, kad velionių pinigai tekdavo buvusiems Lietuvos įgaliotiniams. Jei ne visi pinigai, tai bent jų žymi dalis. Tai buvo tokiais atvejais, kai velioniai nepalikdavo jokių testamentų.

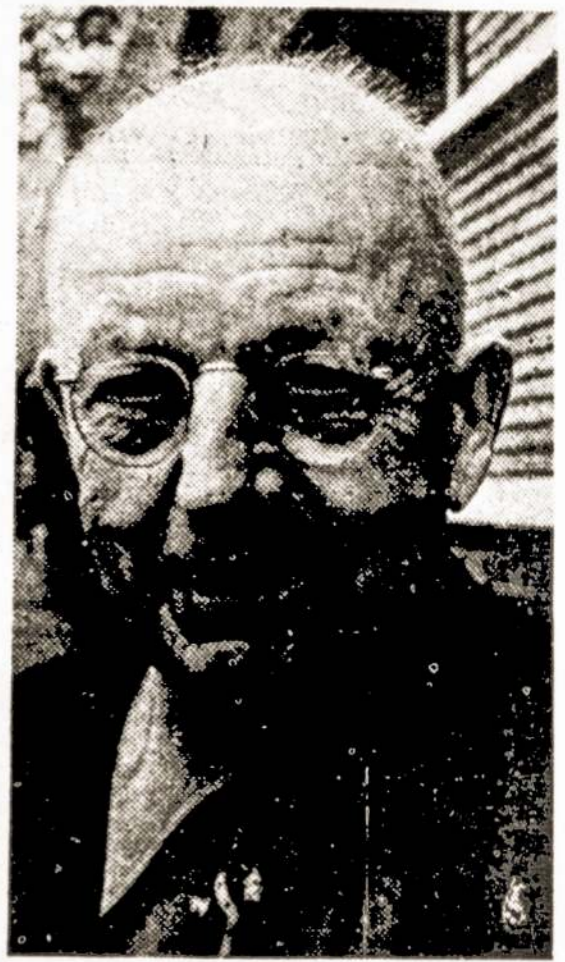
Man rodos, skaitytojai sutiks su manim, kad aš čia kalbu apie labai svarbią problemą.

L. Prūseika šį straipsnį rašė II Pasaulinio karo metu, prieš beveik 40 metų. Bet jeigu L. Prūseika būtų gyvas ir rašytų dabar šia tema, straipsnyje sakinio, kad "tiktai labai maža dalelytė mūsų draugų mirties akivaizdoje pagalvojo apie mūsų judėjimo, mūsų spaudos rėmimą" nebūtų. L. Prūseika džiaugtųsi taip, kaip mes džiaugiamės.

mės, kad labai daug pažangių lietuvių mirties akivaizdoje nepamiršo nei "Vilnies", nei "Laisvės" bei mūsų judėjimo. Per 40 metų ne keturi, kuriuos L. Prūseika mini straipsnyje, o keli šimtai gerų pažangiųjų mirties akivaizdoje pagalvojo ir mirdami paliko mūsų laikraščiams po didesnę ar mažesnę sumą pinigų, o kai kurie ir po stambią sumą. Jų vardai mūsų laikraščiu archyvuose ir kompleksuose yra įrašyti visiems laikams. Ir tik dėka jiems, nūdien mūsų laikraščiai tebegyvuoja, nežūrint kaip yra išretėję kadrai, išmirę redaktoriai, darbuotojai.

Tačiau, kaip bekalbėtumėm, nemaža pažangiųjų mirties akivaizdoje nepagalvojo, kad reikia neužmiršti savo spaudos ir organizacijų. O kai kuriuos artimieji ir giminės mirusių supančiojo ražančiais, apstatė kryžiais ir nugabėję į bažnyčias, atgiedoję už jų "dūšias", užkasė svetimos kapinėse. Tai buvo tokie, anot L. Prūseikos, kurie nepaliko jokių testamentų.

Sis L. Prūseikos išpėjimas, kad mirties akivaizdoje reikia pagalvoti,—aktualus visiems, kurie dar nepagalvojome. Red.

Buvęs "Vilnies" redaktorius J. Mažeika, daug metų atidavęs Amerikos pažangių lietuvių judėjimui. Siuo metu senatvę leidžia senelių namuose,—Terrace Nursing Home, 3405 S. Michigan Ave., Chicago, Ill. 60616

Laikraščio "Vilnies" redakcijos kolektyvas 1970 metais. Iš kairės į dešinę—J. Mažeika, V. Andrusis, S. J. Jokubka. Sėdi A. Jonikienė ir J. Marazienė. Dabar belikę tik J. Marazienė ir S. J. Jokubka.

Vilnis, 1980 balandžio 17

KOKIAS L. JONIKAS RAŠYDAVO "KASDIENAS"

Romoje, matyt, kaip Čikagoje ir Vašingtone, skleidžiami gandai, kad rytoj ryta, dar prieš pusryčius, ateis bolševikai ir paims miestą (Čikagoje jau ir slėptuvės steigiamos).

Gandai patikėję Romos laikraštinkai pradėjo klapatyti patį šventąjį tėvą: kur bėgsi, tėveli, kai bolševikai atsikraustys į Vatikaną?

Gi popiežius atsakęs: niekur nebėgsiu, pasiliksiu Vatikano rūmuose, o bolševikai turės pasitenkinti, įsteigdami "raudonąjį kampelį" šventjo Siksto koplyčioje.

Jei teisybė, ką rašo italų laikraščiai, tai popiežius išmintingesnis už mūsų šventąjį vyskupą Brizgį. Šis anamet buvo net atsibeldęs, kaip "Draugas" tada skelbė (1948 m. gruodžio 20 d.), "išganyti Joniko dūšios", o nė į stubą nesiteikė užteiti.

["V." 1951, Nr. 75]

ooooo

Rodos, nesu kvailas, bet kažkaip lig šiol nesuapsiprotėjau sukurti naują fondą aukoms rinkti. Taigi, klausykite.

Nuo šiandien sukuriu "Muilo fondą".

Prisipažinsiu, nėra tai originalus išradimas. LSS organe "Apžvalgoje" 1918 metų vasario mėnesį buvo toks pasiūlymas:

"Kaip sau norite, bet reikia įsteigti visuomeninį Muilo fondą mūsų klerikalų redaktorių burnoms prausti..."

O dabar, kai ir socialdemokratai atsikraustė pas klerikalus įnamiais, tai toks fondas dar reikalingesnis, negu 1918 metais.

Ar žinote kas aštresnį muilą už "American family"? Į Fondą jau dabar pradėkite aukoti. Priimsim ne mažiau kaip po 5000 dolerių. Muilas pabrango, o ir redaktorių padaugėjo.

["V." 1951, Nr. 96]

ooooo

Seniai seniai, kai pranašas Jozua "laisvino" izraelitus, jis daug išmintingiau padarė, negu mūsų "veiksniai".

Matydamas, jog pirm, negu baigs laisvinti, užeis nakties tamsa ir nebematys į ką šauti, jis paliepė saulei sustoti. Diena dvigubai pailgėjo, ir Jozua ne tik išlaisvino izraelitus, bet ir biblijoje aprašytas kaip pirmasis pasaulyje laisvintojas, arba, mūsų šakiai šnekant, — veiksnys.

Jeigu tik laikas trukdo Lietuvai "išlaisvinti", tai ką, po galais, daro Brizgys, Krupavičius, Prunskis ir kiti zokoninkai? Nejaugi jie nebetu-

Atkvyvus Amerikos pažangių lietuvių spaudos bendradarbis Vl. Raila. Redaktorių krizės metu daug padėjęs "Vilniai".

Vilnis, 1980 balandžio 17

L. JONIKAS

ri tikėjimo nė garstyčios grūdo dydžio?

Laiką juk galima sustabdyti. Taip mus moko biblija.

["V." 1961, Nr. 48]

ooooo

Aną metą, kai šioje ašarų pa'alnėje tebevaikščiojo visi vienuolika apaštalų (dvyliktabis jau buvo pasikoręs), jų tarpe vienas buvęs vardu Tamošius. Pavardės nebeatsimenu, bet žemaičiai jį vadindavo "Neviernu Tamošium".

Pasaką apie Tamošiaus nykštį Kristaus žaidzoje visi žinote, tad čia nekartosiu. Noriu priminti, kad "neviernų Tamošių" yra ir šandien.

Juos pirmiausia atrado broliukai marijonai savo laikraštyje "Drauge".

"Netikėsime, kad Juris Gagariņas apskrido aplink Žemę, kol patys neįdėsime savo ločną nykštį į jo roną!"

"Naujienos", niekad nepasizymėjusios originalumu, atrajojo klerikalų gromulį ir "apšvietė" savo skaitytojus: "O kaip jis nusileido?"

["V." 1965, Nr. 10]

ooooo

Viename nacionalistiniame (lietuviškame) laikraštyje kažkoks "dr. J. Gailius" mušasi į krūtinę ir dieygojasi, kad jis joku būdu neužmegs kultūrinių ryšių su Lietuva.

Nepažįstu to "daktaro", bet iš jo rašto matyti, kad Lietuvoje vargiai kas pageidauja jo "kultūrinių ryšių".

Žemaičių patarlė sako: "Boba iš ratų, ratams lengviau".

Kaip tie ratai nepasigenda "bobos", taip Lietuvoje niekas nepasigenda nuo tautos savanoriškai atplyšusio "daktaro".

["V." 1966, Nr. 11]

ooooo

Kartais marijonai leidžia kunigui Juozui Prunskiui parašyti savo organe "Draugas", atsprasiant, vedamąjį.

Rugpjūčio 30 d. kunigėlis išrėžė labai rūstų neva vedamąjį "JAV lietuviai komunistai—Kremliaus imperializmo tarnai".

Na, ir duoda velnių mums, "Vilniai" ir "Laisvei".

"Dievo tarnui" Prunskiui, turbūt, prisipažnavo, kad tebesas "tautos vado" Smetonos valdomoje Lietuvoje, kur komunistai buvo ne tik kalinami, bet ir šaudomi!

O gal Spiritus sanctus apšvietas, prisiminė ir geruosius inkvizicijos laikus? Juk tada eretikus tikriausiai būt pakrikštiję komunistais ir—ant laužo!

Ar ne gaila, kunigėli, tų praėjusių gerųjų laikų?

["V." 1968, Nr. 171]

Buvusio "Vilnies" administratoriaus atsiminimas

Praeitais metais Lietuvoje "Minities" leidykla išleido buvusio "Vilnies" administratoriaus J. Milerio-Džukelio knygą "Metai ir bendražygiai. Tai gana įdomus Amerikos pažangių lietuvių istorijai pažinti leidinys, perdėm persisunkęs autorius pergyvenimais pažangių lietuvių visuomeniniame judėjime. Knygoje J. Mileris-Džukelis pamini apie 40 pažangių JAV lietuvių veikėjų, daug organizacijų ir šiaip sambūrių. Įdomiausias knygoje bruožas yra, kad autorius nevynioja į vatą aprašomų laikotarpiu vykusių nesutikimų, skilimų. Ypač duoda vėjo tada daug liarmo keliams "ekstrakariesiems", "sklokinkams" ir šiaip reakcininkams, bandžiusiems sąmoningai ar nesąmoningai kenkti pažangių lietuvių judėjimui, netgi jį žlugdyti, ypač laikraščius. Ir J. Mileris-Džukelis savo knygos 51 pus. rašo: Red.

Buvęs "Vilnies" administratorius J. Mileris-Džukelis

nes jų nebuvo. Vienintėlis "įrodytas" buvo, kad visokie "radikalai", ypač komunistai, esą prieš bankus, nes jie veikia prieš sistemą, kurioje šiems tenka labai svarbus vaidmuo.

Visi reakcionieriai, tarp jų ir lietuviškoji buržuazija, deja, ir kaip tik marksizmu besiremiantys, darbininkų klasės "vardu" kalbantys "sklokinkai" pritarė "Vilnies" persekiojimui, jos teismui. Oportunistinė "Naujoji gadyne" provokatoriškai dar pridūrė, kad "Vilnis" silpna finansiškai, tad dabar, kai skundžiama, prisidengsianti skundu ir rinksianti aukas...

Iš tiesų, trijų tūkstančių dolerių užstatas už mus visus tris buvo surinktas iš gerų bičiulių, mūsų žmonių. Parama teisme mums buvo reikalinga, ir ji plaukė. Areštai ir teismai daug kainavo, bet tai "Vilnies" nesulpnino—tai dar arčiau ją, darbininkų interesų gynėją, sujungė su daugeliu tiesą mylinčių žmonių, su tais, kurie žiauriai nukentėjo nuo bankų bankrutavimo. Kaltinimas pasirodė labai nepopuliarus. Teismas bylą turėjo panaikinti, o visus užgrobtus daiktus liepė gražinti "Vilniai". Dori lietuviai džiugavo, išgirdę šią žinią ir pasmerkė skundėjus bei tuos, kurie jiems pritarė. Gražinti žmėnėms buvo ir užstato pinigai. Pažangiečiai pasiekė didelę pergalę.

Visu depresijos laikotarpiu, maždaug 1930-1935 metais "Vilnis" buvo aštrių, krizės paskatintų klasių kovų centre. "Vilnis" spausdindavo partijos atsišaukimus, lapelius ir kitą literatūrą. "Vilnies" svetainėje be pertraukos vykdavo susirinkimai, pasiruošimas bedarbių demonstracijoms, kovoms gatvėse. Ne kartą "Vilnies" svetainėje susiorganizavusi demonstracija nužygiuodavo iki miesto rotušės—Siti Hol (City Hall), reikalavdavo bedarbiams pašalpų, sriubos ir duonos "linijų". Arba, žiūrėk, susiorganizuoja ir eina į gyvulių skerdyklas (stokjardus—Stock Yards), kurios buvo tik už aštuonių skersgatvių (bloką) arba kvartalų nuo "Vilnies", o ten išreikalavdavo bedarbiams vieną kitą mėsos kąsnį ir sugrįžė į "Vilnies", svetainę, virdavo kopūstų sriubą su kaulu. Tikėkite, tokia sriuba mūsų lankytojams buvo viena skaniausių.

Stai tokiomis sąlygomis, siaučiant nedarbui ir krizei, buvo kalami klasių kovos, pasipriešinimo kapitalizmui ginklai. Tos kovos sukuryje teko man dalyvauti, kai dirbau "Vilnies" pastogėje. Daug patyriau ir išmokau, būdamas greta įžymių darbininkų klasės veikėjų, kovos vadų.

50 METŲ SU "VILNIMI"

"Vilnies" vietos žinių redaktorė ir aktyvi vadininkė Julija Marazienė daug dirba moterų pažangiečių sąjudyje.

Nepakeldama fašistinio smetonių režimo, prieš 50 metų palikau savo gimtąjį kraštą Lietuvą, apsigyvenau Čikagoje. Neilgai trukus, dėka velionės Uršulės Nedvaraitės-Peterman tapau "Vilnies" skaitytoja, kiek vėliau ir bendradarbė. Pažinusi fašizmo rauką, stojau į jau veikiančias organizacijas ir jose dirbau. Ėjau priešfašistinio komiteto sekretorės pareigas, taipgi Ateivių teisių komiteto ir eilės kitų. Suorganizavome Lietuvių Moterų redakcinį komitetą ir, "Vilnies" vadovams sutikus, pradėjome leisti "Vilnyje" moterų skyrių. To skyriaus vedėjos pareigos teko man, kooperuojant eilei veiklių draugių: Onai Remeikienei-Miller, U. Nedvaraitėi, Adelei Ziksieni, O. Joku-bauskienei, O. Butkienei ir eilei kitų. Kiek vėliau tą darbą perėmė kita draugė, kuriai buvo mokama už darbą.

F. ABEKAS

Teko eiti sekr. pareigas LLD 1-je apskrityje, LDS 2-je apskrityje, Moterų sąryšyje. Aišku, apie darbo eigą teko dažnai rašyti "Vilnyje". Prasiđėjus antram pasauliniam karui ir priešui užpuolus mūsų šalį, net keli redaktorai buvo mobilizuoti į karą tarnybą. 1943 m. pradžioje, prašant Fredui Abekui, pradėjau dirbti "Vilnies" redakcijoje. Su mažomis pertraukomis dirbu iki šiol.

Po karo turėjome daug darbo renkant drabužius ir siunčiant nuo karo nukentėjusiai Lietuvai liaudžiai. Tas darbas buvo paskirtas man. Tiesa, gavau daug talkos iš draugių moterų ir kai kurių vyrų, bet pats persiuntimas į New Yorką dažnai tekdavo vienai atlikti. Padėkodavo F. Abekas, A. Avižionis, F. Kirka.

Visi darbai buvo sėkmingai galima atlikti dėka laikraščio "Vilnis", nes per jį buvo prašoma talkos darbui, padėkojama dirbusiems ir paruošiami darbai nauji kadrai.

Kitaip sakant, "Vilnis" buvo pagrindinis visų darbų organizatorius. "Vilnyje" atspindėjo visi klasių kovų laimėjimai ir pralaimėjimai ir nurodymai, kaip ir ką turime veikti, kad pasiekus tikslą.

Uršulė Nedvaraitė Peterman

Mintims perbėgdama, prisimenu savo 50 metų veiklos "Vilnies" pastogėje. Dirbo ne šimtai, o tūkstančiai draugų. Šiandien daugumas jų iškeliavo į amžiną poilsį. "Vilnis" skaitytojais sumažėjo, bet nenuolau nuo savo pagrindinio tikslo. Mūsų pirmtakūnai ramiai ilsisi atlikę sąmoningo žmogaus pareigas, tikėdami, kad ateinančios kartos naudosis jų iškovotomis teisėmis. Jie troško, kad ir po jų mirties "Vilnis" gyvuotų ir tęstų jų kovą už darbo žmonių šviesesnę ir sotesnę rytojų už įvedimą visame pasaulyje tokios santvarkos, kurioje žmonės galėtų ramiai gyventi be kruvinųjų karų ir be žmogaus išnaudojimo.

Prisimenu, kuomet buvau užpulta ir sumušta tūlo Adolfo Kaulakio lietuviškų reakcionierių suruoštame kongrese Čikagoje. Tas užpuolimas be jokio prasikaltimo mane dar daugiau užgrūdino ir paskatino vesti kovą prieš tokios blogos valios padarus.

Linkiu nuo širdies, kad "Vilnis" dar ilgai gyvuotų. J. M-nė

DAUG PASIMOKINAU IŠ "VILNIES"

Visi žinome, kad senoji lietuvių karta emigracijoje daugumoje buvo nemačiusi net pradinės mokyklos, o apie aukštuosius mokslus netenka ir kalbėti. Jei bent tokie, kurie bėgo nuo rusų caro valdžios. Tad nestebėtina, kad kaimiečiui net ir lietuviškai nemokant rašyti, svetimoje kalboje prasisiekti neįmanoma.

Vieni iš tokių ateivių buvo dvasiškių globjami ir pomirtinėmis kančiomis gąsdinami už pasipriešinimą darbavui. Dėsesni ėmė ieškoti lengvatų ir tinkamesnio atlyginimo už sunkų darbą. Pažangesnės minties žmonių buvo organizuojami klubai ir juose aiškina, kaip svarbu būti organizuotam.

Sąmoningų ir kovingų lietuvių buvo suorganizuota "Vilnis" ir per 60 metų teikė teisingas žinias bei prisidėjo prie kovų už žmoniškesnes sąlygas darbe ir prieš kapitalistų ruošiamus karus. Dėka "Vilnies", mes supratome savo užduotį klasių kovoje. "Vilnis" mus išmokė atskirti tiesą nuo melo ir apgavystės.

Mūsų senoji karta jau baigia iškeliuoti amžinam poilsui į šaltus kapus, bet kurie dar gyvi, darykime viską, kad "Vilnis" gyvuotų. Žinokime, kad prieš neteisę kovą dar nebaigta, už tai ir "Vilnies" gyvavimas dar būtinas.

Sena ateivė A. J.

NUOŠIRDŲS LINKĖJIMAI "VILNIAI"

Esu kupina džiaugsmo, kad galiu pasveikinti mūsų brangų laikraštį "Vilnis", jo garbingo 60 metų jubiliejaus proga. Miela "Vilnis" per 60 metų mums teikė teisingas žinias ir prisidėjo pati bei ragino savo skaitytojus prisidėti prie kovų už visos žmonijos šviesesnę, sotesnę ir kilnesnę rytojų.

Šia proga noriu pasveikinti visus "Vilnies" darbininkus ir skaitytojus.

Linkiu, kad mylimas laikraštis "Vilnis" dar ilgus metus gyvuotų. Prie šių linkėjimų prisiuočiau \$25 paramos.

Adela Zix
Redlands, Cal.

Uoli laikraščio "Vilnies" bičiulė, ilgametė vadininkė kalifornietė A. Bernat

SVEIKINU MŪSŲ MIELA LAIKRAŠTĮ "VILNIS"

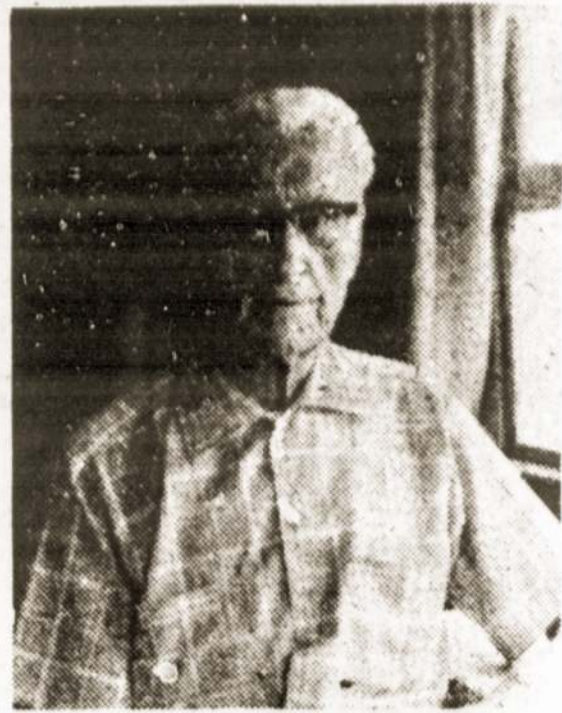

Lucille Matuz

Skaitau laikraštį "Vilnis" nuo pirmo numerio, kurį gavau gyvenama Iowa valstijoje. 1923 m. apsigyvenusi Čikagoje, ne tik skaičiau, bet ir dirbau vajuose ir rinkau pinigiską paramą iš draugų, ir patys abu su velioniu vyru Antanu rėmėme, kiek tik sąlygos leido. Dirbdama organizacijoje ir choruose, pirmoje vietoje stačiau "Vilnies" reikalus.

Apsigyvenus Floridoje metėmės į organizacinį darbą, bet rimtai pasiilgojus mano mylimam Antanui, mažiau tegalėjau dirbti. Jam mirus grįžau į Čikagą, tikėjau daugiau padirbėti "Vilnies" ir organizacijų labui, bet nelemtoji liga ir kojos netekimas visoms svajonėms pastojų kelią. Nežiūrint, kad niekur negaliu dalyvauti, bet mintyse esu su Jumis, mieli pažangiečiai. Minint tą kilnų "Vilnies" 60 gimtadienį, įteikiu \$60 paramos ir trokštu, kad dar ilgai "Vilnis" lankytojų savo skaitytojus ir neštų jiems tiesos ir šviesos žodį. Ilgiausių metų tau, brangi "Vilnie". Lucille Matuz

K. DANYLA

Aktyvus Amerikos pažangių lietuvių spaudos bendradarbis Vl. Ral-la. Redaktorių krizės metu daug padėjęs "Vilniai".

K. Danyla savo laiku yra aktyviai bendradarbiavęs savo plunksna laikraštyje "Vilnis", daug veikęs Roselando Aido chore. Nors rugpjūčio mėnesį jam sukaks 93 metai amžiaus, bet dar uoliai tebeskaito laikraštį, kiek išgali jį remia finansinai.

Ryšium su "Vilnies" 60-ųjų metinių Jubiliejumi, K. Danyla atsiuntė jo paties parašytą eilėraštį "Viskas bėga", kurį čia spausdiname.

Laikas bėga, vanduo bėga,
Bėgam mes paskui visi,
Vieni karieton susėdę,
Kiti alkani ir basi.

Viskas brangsta,
Viskas kyla,
Pinigai kišenėj dyla,
Kartu dyla ir Danyla.

Ir šis gyvenimas gražus
Nematysim kaip pražus,
Kai pradės svaidyti Atoma,
Neliks žmonių ir jų namų,

O "Vilnis" vistiek gyvuos,
Ji niekuomet nesustos.

SVEIKINU "VILNI"

Sveikinu laikraštį "Vilnis" jo 60 jubiliejaus proga ir linkiu, kad dar ilgai gyvuotų ir teiktų svarbias žinias. Laikraščio paramai įteikiu \$10. JOHN FEIZA

GRAŽUS SVEIKINIMAS IŠ DETROITŲ

Plačiai žinoma detroitietė Anna Dockus per metų metus yra "Vilnies" skaitytoja, rėmėja, nuoširdi bičiulė. Per ilgus metus Detroitė visuomeninėje veikloje yra nuėjęs garbingą kelią kaip nepalaužiama pažangietė. Nepalaužė jos įsitikinimų reakcijos siuntėjimai, kaip Palmerio, taip makartizmo metais, nepalaužė jos įsitikinimų visuomeniniame judėjime visokie šurmuliai.

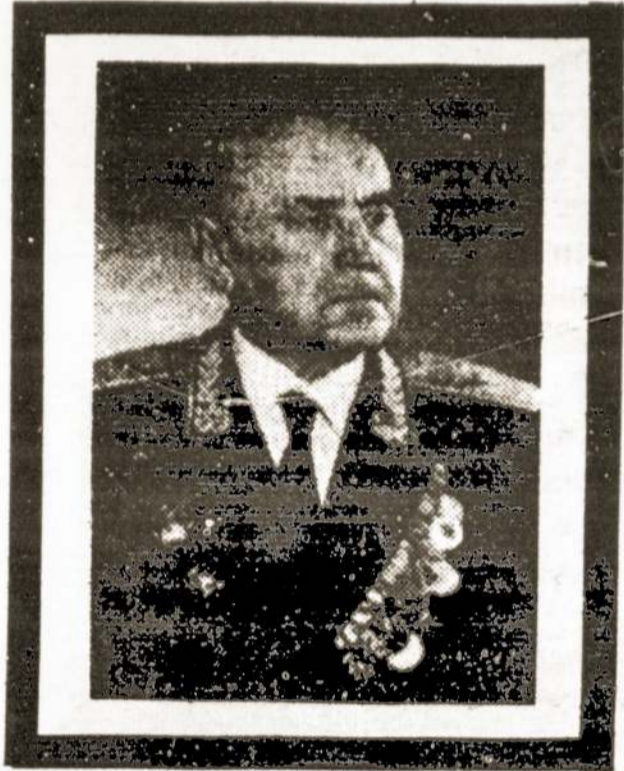
Anna Dockus yra daug davus šio krašto pažangiajai liaudžiai kovoj už demokratiją, taiką pasaulyje ir socialinę pažangą. Dabar, laikraščiu "Vilniai" minint 60 metų sukaktį, nepamiršo, sveikina su \$100 atminimui savo pirmojo vyro Antano Demskio, mirusio 1951 metais, taipgi ir antrojo—Aleksa Dockaus, mirusio 1973 metais.

Didelis jai ačiū ir linkime jai jaunatviško ryžto jaunose dienose isisavintų idėjų puoselėjimui. Adm.

Vilnis, 1980 balandžio 17

Mirė Gen. Vladas Karvelis

Vilnius.—1980 metų kovo 28 dieną, eidamas 78 metus, mirė Lietuvos TSR nusipelnęs kultūros veikėjas, diviziono generolas majoras, TSKP narys nuo 1943 metų Vladas Karvelis.

Vladas Karvelis gimė 1902 metų balandžio 11 dieną Šiauliuose. Visą savo gyvenimą jis paskyrė karinei tarnybai, nuėjo kelią nuo eilinio kareivio iki generolo majoro. Nuvirtus 1940 metais buržuazine santvarka Lietuvoje, Vladas Karvelis perėjo į liaudies valdžios pusę ir kartu su kitais antifašistiškai nusiteikusiems karininkams nuveikė didelį darbą organizuojant teritorinį Raudonosios Armijos korpusą. Tų

pačių metų gruodžio mėnesį TSRS liaudies Komisarų Tarybos nutarimu jam suteikiamas generolo majoro laipsnis.

Didžiojo Tėvynės karo metais Vladas Karvelis pasireiškė kaip išvermingas ir sumanus tarybinės armijos vadas. Jis atidavė daug jėgų formuojant šešiolikąją lietuviškąją šaulių divizioną, ruošiant ją kovos veiksams, vadovavo junginiui mūšiuose Oriolo-Kursko lanke. Baltarusijoje, kautynėse prie Šiaulių.

Pokario metais Vladas Karvelis vadovavo Vilniaus universiteto karinei katedrai, buvo Kultūrinių ryšių su užsienio lietuviais komiteto pirmininkas, buvo renkamas Tarybinio karo veteranų komiteto nariu. Daug jėgų ir energijos Vladas Karvelis atidavė kūrybiniam darbui, dalyvavo ruošiant eilę Didžiojo Tėvynės karo istorijos leidinių, yra parašęs knygą "Tarybų Lietuvos išvadavimas". Jis aktyviai dalyvavo visuomeniniame gyvenime, skaitė paskaitas ir pranešimus, pasakojo jaunimui apie tarybinių žmonių didvyriškumą kovoje su okupantais.

Už didelius nuopelnus Tarybų valstybei Vladas Karvelis buvo apdovanotas TSRS ordinais ir medaliais, Tarybinio karo veteranų komiteto garbės ženklu. Jis buvo Šiaulių miesto garbės pilietis.

LIETUVOS PASIUNTINIAI IŠVYKO Į LENINO MIESTĄ

Ryšium su TSRS komjaunimo gimtadieniu, praeitų metų spalio 29 d. Leningrado komjaunimo ir jaunimo būrys pradėjo dirbti Kronštate, kad įgyvendintų milžinišką Leningrado apsaugojimo nuo potvynių projektą.

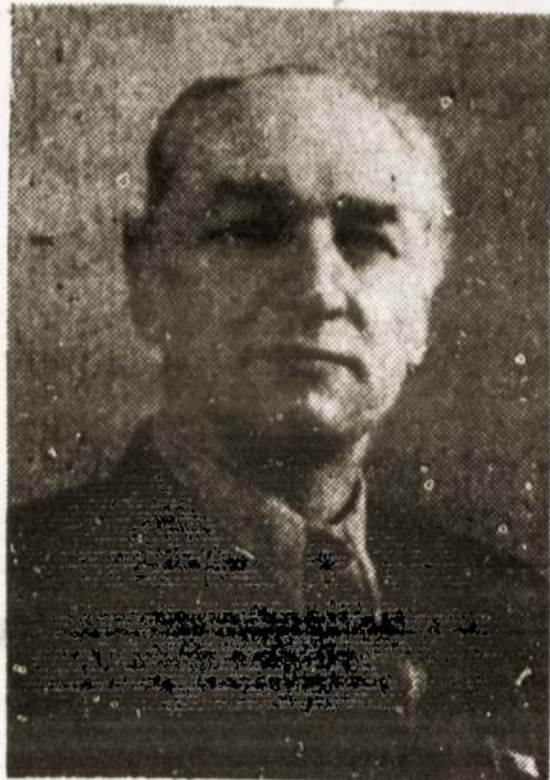
Pirmasis būrys pradėjo dirbti Kotlino saloje. Kasė tranšėjas elektros kabeliui, kirta mišką, kur numatyta pastatyti pirmuosius pagalbinus objektus. Kronštatas taps milžiniškos statybos centru. Kotlino šiaurės vakaruose, kur dabar triūsia pirmieji hidrokomplekso statytojai, daugiau kaip 100 hektarų plote bus sumontuoti sudėtingiausi laivų praleidžiamieji įrengi-

niai—busimieji Leningrado jūrų vartai.

Hidrotechninį kompleksą statys visa šalis. Dabar į Leningradą plaukia laiški. Jų autoriai rašo norį dalyvauti statyboje.

Kovo pirmomis dienomis Lietuvos LKJS Centro Komitete ir buvo pradėtas formuoti komjaunimo ir jaunimo būrys. Komjaunimo miestų ir rajonų komitetai ėmė priimti būsimųjų statybininkų būrio narių pareiškimus. Kovo antroje pusėje vaikinai ir merginos susirinko stažuotis Vilniuje. Balandžio 15 d. Lietuvos pasiuntiniai išvyko į Lenino miestą ir įsijungė į unikalaus projekto įgyvendinimą.

DĖL J. PALECKIO ATMINIMO ĮAMŽINIMO

JUSTAS PALECKIS

Siekdami įamžinti žymaus valstybės ir visuomenės veikėjo, Socialistinio Darbo Didvyrio, Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos deputato, Lietuvos TSR taikos gynimo komiteto pirmininko J. Paleckio atminimą, Lietuvos Komunistų partijos Centro Komitetas ir Lietuvos TSR Ministrų Taryba nutarė suteikti Justo Paleckio vardą Kauno viešajai bibliotekai ir toliau ją vadinti Kauno viešąja Justo Paleckio biblioteka.

Priimtas Telšių rajono Mičiurino kolūkio, Lietuvos KP Telšių rajono komiteto ir Telšių rajono vykdomo-

jo komiteto pasiūlymas pavadinti Mičiurino kolūkį Justo Paleckio kolūkio. Justo Paleckio vardu bus pavadintas Lietuvos jūrų laivininkystės laivas.

Vilniaus miesto vykdomajam komitetui pavesta pastatyti antkapį-paminklą ant Justo Paleckio kapo, pavadinti vieną Vilniaus gatvių Justo Paleckio vardu, įrengti memorialinę lentą prie namo J. Janonio g. 4, kuriame Justas Paleckis ilgą laiką dirbo, būdamas Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo pirmininku.

Telšių rajono vykdomajam komitetui pavesta įrengti memorialinę lentą prie namo Telšiuose, Džiugo g. 16, kuriame gimė Justas Paleckis.

Partijos istorijos institutui prie Lietuvos KP CK pavesta parengti, o Valstybiniam leidyklų, poligrafijos ir knygų prekybos reikalų komitetui išleisti Justo Paleckio rinktinių raštų tritomį. Valstybinis kinematografijos komitetas iparengtas sukurti dokumentinį kino filmą apie Justo Paleckio gyvenimą ir veiklą.

Kultūros ministerijai ir Partijos istorijos institutui prie Lietuvos KP CK pavesta Lietuvos TSR revoliucijos muziejuje parengti nuolatinę ekspoziciją apie Justo Paleckio gyvenimą ir veiklą.

Krupočiai pavasario darbams ruošiasi Anykščių rajono "Lenino keliu" kolūkio žemdirbiai. Baigiamas įrengti geriausias rajone technikos kiemas, pradėjo veikti pavyzdgingiausias respublikoje saugumo technikos kabinetas. Jau suremontuotas visas prikabinamasis inventorių, pusė traktorių.

Nuotraukoje: saugumo technikos kabinete mechanizatorių kvalifikacijos kėlimo kursams vadovauja vyresnysis inžinierius energetikas P. Maišelis. A. Dilio nuotrauka

PANEVĖŽIO CUKRUS

Panevėžio cukraus fabriko kolektivas perdirbo daugiau kaip 163 tūkstančius tonų iš ūkių supirktų cukrinių runkelių ir iš jų pagamino 16 tūkstančių tonų cukraus.

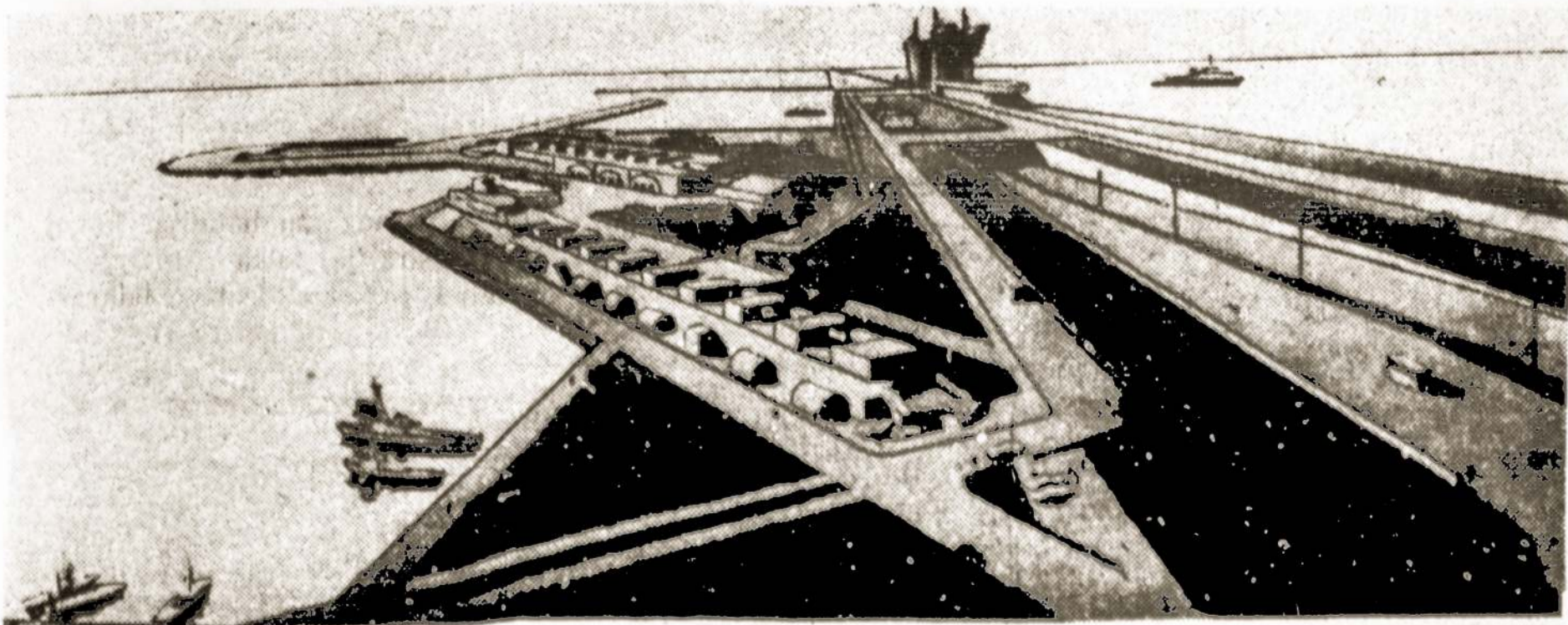
NUSAUSINO ŠILĖNŲ MIŠKĄ

Gamtos bičiuliai, susibūrę Kauno rajono Dubravos miškų tyrimo stoties organizacijoje, daug prisidėjo nusauginant Šilėnų mišką, įrengiant prie Viršūžiglio tvenkinio poilsiavietes. Šis gamtos kampelis—mėgstama kauniečių poilsio vieta.

NAUJI GAMINIAI STATYBOMS

Ritmingai šiemet dirba Ignalinos statybinių medžiagų kombinatas. Sėkmingai įvykdytos planinės dviejų mėnesių užduotys. Statyboms pateikta 4 milijonai 427 tūkstančiai plytų, 11 milijonų drenažo vamzdžių.

Pernai kombinate pradėjo veikti polimerų gamybos cechą. Nauja produkcija tiekiamą namų bei tunelių statyboms. Kombinatas jau pagamino 110 tonų polimerinių gaminių.

Busimųjų Leningrado jūrų vartų laivų praleidimo šiaurės įrenginio maketas.

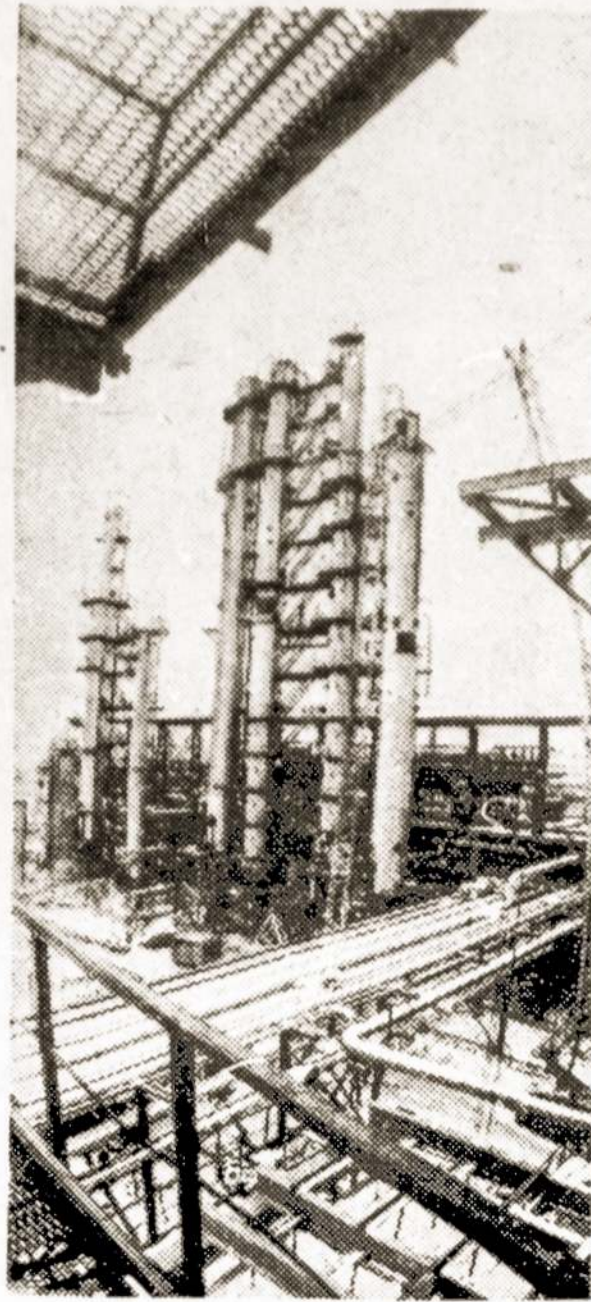
NAUJOS PRAMONĖS GIMIMAS

TSKP XXV suvažiavimo nutarimu Tarybų Lietuvoje gimsta nauja pažangi socialistinės pramonės šaka—naftos chemijos pramonė. Tūkstančių įvairių tautybių ir įvairiausių profesijų žmonių triušo deka respublikoje baigiamas pirmasis darbų etapas didžiausioje dešimtojo penkmečio statyboje.

Sunku pervertinti naujosios įmonės reikšmę. Įvedus šią gamyklą į rikiuotę, Lietuvoje bus gaminamas benzinas, dizelinis kuras, mazutas, suskystintos dujos ir kiti naftos produktai, kurie respublikos kuro balanse sudaro daugiau kaip 50 procentų. Tai leis maždaug pustrėčio karto sumažinti transporto išlaidas, pristatant į Lietuvą naftos produkciją.

Mažeikių naftos perdavimo gamykla bus unikali respublikos įmonė tiek savo mastais, tiek techniniu aprūpinimu, tiek gamybiniais pajėgumais. Tai bus pirmoji visiškai automatizuota įmonė.

Projektuotojai ir statybininkai rūpinasi aplinkos išsaugojimu, imasi visų priemonių, kad nebūtų teršiamas oras. Vien valymo įrenginių statybai išleidžiama apie 17 milijonų rublių.

Nuotraukoje: pirmoji technologinė linija.

Elektros cecho viršininko pavaduotojas A. Jasinskis [kairėje] ir pamainos viršininkas J. Šeinauskas prie Mažeikių termofikacinės elektrinės, kuri pastatyta įmonės poreikiams, centrinio valdymo pulto. A. Dilio nuotraukos

NEMĖŽIO BIBLIOTEKOJE

Daug žmonių vakarais susirenka į Vilniaus rajono Nevėžio apylinkės biblioteka. Nuolatinių skaitytojų čia beveik 800.

Bibliotekoje dažnai rengiami literatūriniai pokalbiai, vakarai, knygų aptarimai. Šiuo metu čia veikia knygų parodos skirtos V. Lenino gimimo 110-osioms metinėms ir Tarybų valdžios atkūrimo Lietuvoje 40-mečiui.

IS RŪSIO PADARĖ UŽEIGA

Niekam pasigerėjimo nekėlė Silutės parko pakraštyje stūksojusių rūšių. Seniai nebenaudojamas, apgriuvęs. Kai kas siūlė apleistą rūšį buldozeriais su žeme sulyginti, o rajono vartotojų kooperatyvo valdybos pirmininkui Aloyzui Limbai kilo mintis: kodėl čia neįrengti užėigos?

Sumanymas jau įgyvendintas. Miesto gyventojus ir svečius kviečia 56 vietų "Žvejų užėiga". Pagrindinė salė įrengta pačiame rūsy. Palei eglės ant kalvutės pastatyti du grakštūs namukai, su rūsiu sujungti tuneliais.

Paslaugus nedidelis užėigos kolektyvas savo svečius pirmiausia stengiasi pavaišinti skaniais žuvies patiekalais. Juk tai daryti pareigoja jau pats jos pavadinimas.

8

BAUDŽIAUNINKŲ DAINIUI

Rokiškio centrinėje bibliotekoje atidaryta paroda, skirta poeto Antano Strazdo atminimui. Bendradarbiaudamas su vietos knygų lobyno šeimininkais ją surengė Respublikinės bibliotekos kolektyvas.

Parodoje—apie 200 eksponatų. Tai A. Strazdo kūriniai, jų vertimai į kitas kalbas, įvairiausia literatūra apie liaudies poetą, dailininkų kūrinių reprodukcijos ir kita.

Poetas Antanas Strazdas prieš porą šimtmečių ilgą laiką gyveno Kamajų bažnytkaimyje, bendravo su baudžiauninkais, apdainavo jų vargus. A. Strazdo vidurinės mokyklos moksleiviai dabar prižiūri jo paminklą miestelio vidury, amžino poilsio vietą Kamajų kapinėse.

VIRŠ AŠTUONIASDEŠIMT POEMŲ

Per paskutiniuosius penkerius metus knygoje ir periodinėje spaudoje Lietuvos poetai paskelbė virš aštuoniasdešimt poemų. Šio žanro raidos tendencijos, jo vieta šiuolaikinėje literatūroje aptarta Lietuvos TSR rašytojų sąjungos partiniame susirinkime.

Po įžanginio A. Drilingos žodžio poemos žanro padėtį įvairiais aspektais aptarė rašytojai ir literatūros kritikai A. Baltakis, M. Martinaitis, V. Kubilius, R. Pakalniškis, J. Lankutis.

Alisė Jonikienė

Buvusi "Vilnies" redaktorė, uoli pažangietė, daug dirbusi tarptautiniame judėjime. Senatvę leidžia pas sūnų Leoną.—RD 3, Box 358, Kingston, N. Y. 12401.

CLEVELAND, OHIO

Mieste desegregacija eina pilna jėga—studentai vežiami po miestą į nurodytas mokyklas. Daugelis jų atvežami į tas pačias mokyklas, kurias jų tėvai lankė prieš 20-25 metus. Tikėtasi kivrė, bet jaunuoliai geriau susitaiko su žmonėmis ir naujom sąlygom, negu seniai.

Clevelando klinika daro planus padidinti patalpas ligoniams—400 naujų lovų. Pastatai užims net du bloku tarp E. 96th iki E. 105th St. Taipgi bus viešbutis apsišatus ligonių giminėm. Bet miesto ligoninės ir dabar jau turi per daug lovų, 1984 metais žada sumažinti 1,000.

Gould Kompanija, pagelbės miesto ekonomijai, išleis 20 milijonų reikmenims iš vietinių mažų firmų. Praeity 62% prekių buvo perkama ne šioj apylinkėj. Manoma, kad padidins darbus apie šimtas mažų subkontraktorių, ypač tautinių mažumų.

Ford Kompanija buvo pasirėngus uždaryti Plant #2 Brook Parke ir statyti naują dirbtuvę Meksikoj, čirbt karam mažesnius motorus. Viliojantis reiškinys tai kaštai—Meksikoj darbininkas uždirbs apie \$6.00 valandai, o čia valanda kaštuoja apie \$16.00.

Darbininkų, pramonės įstaigų ir visuomenės remiama unija griežtai užprotestavo tokį kompanijos žygi. Kompanija sutiko perremontuoti vietinę dirbtuvę daryti ir mažus motorus čia, bet darbas gali trukti 2-3 metus ir būtų 1,200 darbininkų bedarbių. Pagaliau kompanija sutiko duot pataisymo darbus daugeliui dabartinių darbininkų.

UAW organas "Solidarity" 2/15/80 skelbia, kad bedarbių eilėse randasi apie 200,000 darbininkų. G. M. 71,200 (38,700 Chryslerio; 38,000 Ford) neteko darbų. Jeep atleido 1,200 Ohio valstijoj 51,000 auto darbininkų neturi darbų sekamai: Lordstown atleista 2,022, Chevy in Parma 1,328, Chevy-Toledo 1,328, Central Foundry-Defiance 1,610, Ford in Lorain 8,786, Lima Engine 1,000 Cleveland Stamping 4,016, Maumee 1,044, Canton Forge 1,296, Fisher Body-Cleveland atleista 776. Galima sakyti, tie skaičiai padidės.

White Motor Co. šlubavo per eile metų—uždarė Autocar dirbtuvę Exton, Pa. atleidžiant 625 darbininkus, Autocar dabar bus daroma

Ogden, Utah, o dalis tiem trokam bus sutaisoma Clevelando senoj dirbtuvėj. Darbus gaus apie 50-60 žmonių.

U. S. Steel uždarys 2 fabrikus Youngstown, Ohio, atleidžiant 3,500 darbininkų. Uždarymas buvo atiduotas teismui, bet teisėjas nusprendė kad Kompanija gali uždaryti savo dirbtuves. Unija ir susirūpinę piliečiai bandys nupirkti fabrikus ir vėl plieną daryti.

Well, pradant naują dešimtmetį, dalykai darbo fronte nepatogūs. Infliacija auga kaip ant mielių—Sort of crisis in Capitalist Camp, I'd say!

Duosnus "Vilnies" rėmėjas Antanas Andryauskas, savo laikų daug dirbęs savoveikloje Roselando Aido chore.

PHOENIX, ARIZONA

Su 1980 metų pradžia viskas pabrango 20-37%—maistas, būtu nuomos, transportacija, drabužiai ir t. t. Phoenix miesto darbininkai susiorganizavę į penkis unijas. Jie pareikalavo pakelti algas: Vadovauja policija ir ugniagesiai. Miestas pasiūlė pakelti 7 1/2%.

Lietuvių klubas surengė fašistinės Vasario 16 šventės minėjimą. Išklė didelę puotą, garbino Smetoną, giedoję giesmes ir kalbėjo apie dabar Lietuvoje didelius vargus, kai nėra ponų.

Kovo 13 palaidojom Julijų Bell-Bieliauską, seną Phoenix gyventoją, 93 metų buvusį čikagietį. Laidotuvės buvo "iškilmingos", su rožančium, su mišiom ir su užkandžiais valgykloj sumokant po \$5.00 nuo asmens.

Nuo laikraščio "Žarijos" laikų uolus pažangietis, aktyvus "Vilnies" rėmėjas stambesnėmis sumomis J. Budris. Šiuo metu dirba "Vilnies" istaigoje sargu.

Vilnis, 1980 balandžio 17

San Francisco, Cal.

TARPTAUTINĖS MOTERS DIENOS RENGINYS

Kovo 9 dieną gražiai buvo paminėta Tarptautinė Moters Diena. Renginys buvo Suomų salėje Berkeley, Cal. Šios žymios dieneles šventėje dalyvavo nemažas būrys geros nuotaikos svečių, tarp kurių buvo mieli svečiai Jonas su Afemija Kodžiai iš Lawrence, Mass., kurie čia Kalifornijoje atostogauja bei svečiuojasi pas dukrą Janet Hume ir josios šeimą. Taipgi malonu buvo svečių tarpe matyti Or-gono valstijoje gyvenančių Antano su Nelės Valaičių malonia anūkę Veronika Sobel.

Po Kalifornijos gausiai lietingų dienų gamta ryškiai sužaliavo. Sužydėjo margaspalvės gėlės, kurių puokštėmis papuošti Moters Dienos minėjimo stalai.

Vaišėmis su pokalbiais baigiantis Violeta Taraškienė pristatė Ksaverą Karosienę pakalbėti Tarptautinės Moters Dienos klausimu. Ksavera palietė Moters Dienos istoriją. Ji priminė, kad šiandien Kovo 8-oji yra švenčiama visame pasaulyje, kad Tarybų Sąjungoje šiandien moterys dirba bendrai su vyrais visose srityse, taip pat politiniame ir socialiniame gyvenime. Ir šiandien moterys jungiasi kovai už taiką pasaulyje į įvairias organizacijas, kurios kelia balsą ir kovoja, kad visame pasaulyje būtų taika.

Šį mėnesį savo gimtadienį šventė geras renginių talkininkas Raymond Machulis, kuriam palinkėta ir sudainuota "ilgiausių metų". Savo gimtadienio proga Raymond Machulis aukojo "Laisvės" dalininkų suvažiavimui \$50, M. Baltulionytė \$25 ir \$30 "Vilnius" 60 metų jubiliejui. Prie to, Dorothy Machulis ir Martha Kamarauskienė paaukojo po \$10 LLD kuopai.

Beje, šios mielos dieneles renginy buvo labai pasigesta veiklaus draugo Zigmo Mozūraičio, kuri sausio 24 dieną plėšikas nužudė. Z. Mozūraitis daug dirbdavo LLD ir LDS kuopų renginiuose ir kitose kuopų pareigose.

Nuoširdi padėka už aukas, Ksaverai už kalbą, šeimininkėms už nemažą triušą. Dirbo J. ir Ks. Karosai, V. Taraškienė, Taraškų dukra Carolyn, R. Machulis ir Aldona Fitzgibbons ir kiti.

Baigėsi puikios, gražios dieneles sėkminga ir jauki popietė.

Kovo 16 dieną buvo iškilmingas pokylis bei pagerbimas ilgametės už taiką darbuotojos Ksaveros Karosienės.

Šį pokylį suruošė Amerikos—Rusijos Institutas puošniame Sheraton Palace viešbutyje San Francisco. Buvo geri pietūs su puikia programa. Atsilankė virš 300 asmenų. Programa susidėjo iš kalbų, muzikos su dainomis ir gausių sveikinimų.

Šių iškilnių pirmininkė Alice Richards (veikli Kalifornijos taikos darbuotoja) pristatė profesore iš Maskvos Elena Zeltin. Elena sveikino publiką Maskvos vardu. Jos kalba buvo įspūdinga. Antra kalbėtoja buvo Marjorie Boehm (nacionalė pirmininkė iš Philadelphia)—Moterų Lygos darbuotoja už Taiką ir Laisvę. Ji kalbėjo apie Tarptautinę Moters Dieną ir jos istoriją. Vivian Raineri iš "People's World" vietinio pažangaus laikraščio kalbėjo apie šių dienų pasaulinę padėtį.

Protarpiais buvo gražios balalaitės ir gitarų muzikos su puikiomis dainoms. Taipgi pirmininkė skaitė

įdomią proklamaciją JAV-Tarybų Sąjungos Draugystės pagerbimui ir už taikos darbuotę nuo San Francisco merės Dianne Feinstein. San Francisco miesto majorė Dianne Feinstein Ksaverai Karosienei ir Ammy Lou Packard (City and County of San Francisco Award) įteikė pripažinimo premiją už visuomeninę taikos darbuotę bei veiklą.

Taipgi Ksaverai buvo telegramu su sveikinimais, kurias skaitė pirmininke: iš Vilniaus "Tiesos" redaktoriaus Alberto Laurinčiuko, Tėviškos Draugijos pirmininko V. Petronio ir "Gimtojo Krašto" redaktoriaus V. Reimerio. Taipgi iš Lietuvos iliustruota portfolio Lietuvos moterų. Buvo ir daugiau telegramų ir sveikinimų.

Taipgi šioje mūsų mielos Ks. Karosienės pagerbimo popietėje surinkta virš du tūkstančiai dolerių aukų. Vien iš lietuvių surinkta su sveikinimais 17 šimtų dolerių.

Pasakė gerą kalbą žymi, pažangi artistė Emmy Lou Packard, kuri glaudžiai stovi už taiką ir savo piešiniuose ji perteikia Taiką. Buvo ir daugiau kalbėtojų. Primintina, kad K. Karosienei pagerbimo diena rišosi su Kovo 8-tąja, todėl vien moterys buvo šios mielos dieneles kalbėtojom.

Paskiausiai jausmingai kalbėjo jubiliatė Ksavera Karosienė, kuri didžiai dėkojo už tokį nepaprastą įvykį. Ksavera pabrėžė, kad Amerikos-Rusijos Institute su Dr. Holland Roberts institutu pirmininku ji veikė nuo 1932 metų.

Baigdama savo brandžią kalbą, ištare ačiū. Tuo momentu visa graži publika sustojusi gausiais aplovismentais sveikino kalbėtoją už jos įspūdingą kalbą.

Karosienė per eilę metų bendradarbiavo Amerikos-Rusijos institute, kuris yra kultūrinių JAV ir TSRS ryšių organizacija. 1976 metais po instituto Prezidento Dr. H. Roberts mirties ji tapo šio instituto bei organizacijos pirmininke. Prie to Karosienė yra apkėliavus veik visą pasaulį su taikos reikalais. Ji dalyvavus įvairiose pasaulinėse konferencijose, demonstracijose užsienyje ir Amerikoje bei atlikus kitų žymių darbų. M. B-tė

MIAMI, FLA.

Trečiadienį kovo 19 L. L. D. 50 kp. surengė Tarptautinės Moterų Dienos paminėjimą. Buvo pietūs ir rodytas filmas apie visų šalių apsiginklavimą. Prie pietų daugiausia pasidarbavo ir valgių aukojo drg. N. Iešmonta, Helen Chalkis ir Julė Lazauskienė. Prisdėjo ir M. Navickienė su kavute. Nuo pietų liko pelno.

Po pietų Mildred de Vos kalbėjo apie Tarptautinius Moterų darbus ir jų reikšmę. M. de Vos parūpino ir filmą, kuris buvo įdomus ir rodomas po jos kalbos.

Kovo 23 po Lietuvių Socialinio Klubu pietų susirinko būrys L.L.D. 50 kp. narių ir nutarė paaukoti \$50.00 "Vilniai", pasveikinant su 60 metų sukaktimi. Prie pasveikinimo prisidėjo ir nariai. Susidarė \$205.00.

Aukojo:
L.L.D. 50 kp. Miami.....\$50.00
Jonas Smatenskas.....100.00
Stella Danis.....10.00
Apolonija Bečis.....10.00
Alfonas Svegzda.....10.00
Frank ir Helen Mankauskas...10.00
Natalija Iešmont.

Lauderdale Lakes.....5.00
Julija Lazauskis, Miami.....5.00
Emilija Aimontas, Hollywood...5.00
Viso.....\$205.00

M. N.

St. Petersburg, Fla.

Pagerbtas V. Dubendris

Vasario 16 d. Klubu salėje, buvo pagerbtas ilgametis pažangos veikėjas Vladas Dubendris.

J. Andriulienės kalba V. Dubendrio pagerbimo metu

Gražiame Juodpėnų kaime, Simonių valsčiuje 1887 metais vasario 13 dieną gimė mūsų šios dienos gerbiamas jubiliatas Vladas Dubendris. Nuo pat jaunų dienų jis matė,

koks yra sunkus darbininko gyvenimas. Jis matė, kaip Rusijos caras išnaudojo lietuvių tautą. Kilus 1905 metų revoliucijai, Vladas jai pritarė ir joje dalyvavo.

Nors Vlados tėveliai buvo pasiturinti ūkininkai, tačiau penkiems sūnams ir dukrai ūkyje vietos neužteko. Vienas brolis jau gyveno Amerikoje.

O Vladiui jau artinosi caro karinė tarnyba. Kad išvengus tarnybos, 1907 metais emigruoja į Ameriką

pas brolį Jurgį, gyvenantį Rumford, Me. Ieškodamas geresnio gyvenimo, kur būtų daugiau lietuvių kultūrinės veiklos, po keleto metų

Vladas persikelia į Montello, Mass., vėliau į Rochester, N. Y. Pagaliau 1918 metais atvažiuoja į Čikagą, pačią skaitlingiausią visose išėivijoje lietuviams apgyventą koloniją. Jaunas energingas Vladas susipažįsta su pažangiu vietiniu lietuvių jaunimu. Jis stojo į organizacijas, į Kultūros draugiją 1920-tais metais.

Kuomet Čikagoje gimė laikraštis "Vilnis", Vladas buvo vienas jos kūrėjų. Ir iki šiandien ją skaito, Ne tik kad jis visą laiką skaitė "Vilnį", jis skaito ir "Lais-

Per 7 metus jis ėjo šio klubo vice-pirmininko pareigas. Jis inėšė stambią sumą pinigų, kai buvo perkamas Klubas. Vasario 13 dieną Vladiui Dubendriui suėjo 93 metai. Ta proga Klubas nutarė pagerbti Vladą Dubendrį už jo pasiaukojimą pažangai. Įteikta garbės lentelė (plaque) su užrašu: "Vladiui Dubendriui, garbės vice-pirmininkui už nuopelnus pažangiųjų lietuvių veiklai, Jungtinėse Valstijose. Lietuvių Suaugusių Piliečių Klubas".

Jubiliatui sudainuota "Ilgiausių metų". Solo dainavo St. Kuzmickas ir Emilija Young-Jeskevičiūtė. V. Bunkienė apjuosė Vladą tautiška juosta. Sveikino Dainos Mylėtojų choro pirm. St. Kuzmickas, Elena Jeskevičiūtė, chicagietės viešnios Albertina Jakienė, Julija Urmonienė, Marcelė Vasiliauskienė, Juozas Vaitkus, H. Janulytė, A. Aleknie-nė. Visi palinkėjo Vladiui geros sveikatos, neblėstančios laimės. Julija Andriulienė apie Vladą Dubendrį plačiau pakalbėjo. Baigdama padovanojo Vinco Andriulio knygą, kuri 1979 metais buvo išleista Lietuvoje. Paskutinis kalbėjo jubiliatas. Padėkojo visiems už skaitlingą atsilankymą. Chorui paaukojo \$50.00 ir visus pavaišino taurele.

Po kalbų dar buvo graži dainų programa, kurią atliko choras, vadovaujamas H. Janulytės. Pirmininkavo Klubu pirmininkas Valys Bunkus. Tą dieną ne tik Vladas Dubendris ilgai prisimins, bet ir mes visi. Tai buvo viena iš linksmiausių dienų. Vladas dar geroj sveikatoj. Nesvarbu, kad nešioja numerį 93. Jis tą dieną pašokdino daug panelių. Linkiu Vladiui geros sveikatos ir dar daug gimtadienių sulaukt. J. Andriulienė

ve". Jis yra vienas iš stambiausių mūsų spaudos rėmėjų. 1915-tais metais Leono Pruseikos iniciatyva buvo sutverta L. L. D. draugija. Ir čia Vladas ne tik kad pats įsirašė,

bet ir kitus ragino įsirašyt. Per 45 metus jis ėjo Čikagos 86-tos kuopos sekretoriaus pareigas ir pirmame apskirty virš 25 metus sekretoria-

vo. Drg. Dubendris niekur neleido laiko veltui. Nuolatos lavinosi, mokėsi ir kitus ragindavo mokytis ir dirbt organizacijose už geresnį skaitesnį rytojų. Čikagoj iškilus, sumanymui įsigyt "Mildą", Vladas vienas iš pirmųjų prisidėjo. Mūsų Vladas yra labai gerai žinomas ir gerbiamas ne tik plačioje Amerikoje, bet ir Tarybų Lietuvoje. Jis palaikė asmeninius ryšius su L. Pruseika ir Vincu Andriuliu.

Už jo garbingą viso gyvenimo darbą man šiandien yra pavesta L.L.D. 45 kuopos vardu pasveikint mūsų gerbiama jubiliantą su 93-čiuoju gimtadieniu.

Linkiu tau, mielas Vladi, sveikatos, sėkmės ir ilgų laimingų gyvenimo metų.

Jūs su Vincu Andriuliu drauge dirbote ir buvote jo asmeninis draugas. Vincas Andriulis mirė, bet jo idėja gyva.

Prisiminimui aš jums dovanuju jo knygą.

60 YR. "VILNIS" ANNIVERSARY
Banquet - Concert
 Sunday, April 27, 1980
 GRAND MANOR HALL,
 5436 S. Archer Chicago, IL.
 Donation \$15.00 per person
 Food and Drinks included Parking in Rear
 Doors Open 12 Noon
 Dinner at 1 P.M.

"VILNIES" JUBILIEJINIS BANKETAS IR KONCERTAS

Balandžio 27 d. yra ruošiamas laikraščio "Vilnis" 60 metų jubiliejaus banketas ir koncertas. Iškilmės vyks šaunioje Grand Manor Hall, 5436 So. Archer Ave. (prie Cicero Ave.) Salės durys atsidarys 12 val. dieną, o valgiai bus duodami lygiai 1 val. dieną. Po banketo, bus šaunus koncertas, kurio puikiam išpildymui rimtai ruošiasi mūsų šauniosios Lakštutės:

Turėsime mielų svečių iš tolimesnių kolonijų, kurie tars žodį kitą ir palinkės ilgo ir darbingo amžiaus mūsų "Vilniai".

Bilietai išparduoti iš anksto, bet jei pasitaikytų, kad kas iš nusipirkusių negalėtų dalyvauti, tai galėtumėte atsilankę jų vietą užimti, kurie jų anksčiau neįsigijote.

Iki susitikimo šiame garbingame pažmonyje. **Rengimo komitetas**

Wanda Gaidam

Helen Bordner, Estelle Bogden vadovystėje Valeria Urbikas. Visi, kas tik girdėjo dainuojant miela Wandą, žino, kad jos švelnus balsas maloniai nuteikia ir norisi dar ilgiau jos dainų pasiklausyti. Tas pats ir apie kitas dainininkes reikia pasakyti.

Jonas Feiza

Lakštutėms į pagalbą atėjo žymus dainininkas Jonas Feiza. Jis dainuos solo ir duete, trio, ir su visa Lakštutių grupe.

Jau buvo rašyta, kad dalį programos atliks žymūs menininkai iš New Yorko. Atvyksta gabioji chorų vadovė-muzikė Mildred Stensler, solistas Victor Becker, taipgi manome, kad su jais atvyks solistė Nellie Ventienė, o gal kas ir daugiau.

Kaip matote, koncertas bus žavus.

DETROIT, MICH.

SVEIKINOME JIM UMARĄ

Visiems gerai žinomas detroitietis Jim Umaras kovo 31 minėjo savo 90 metų sukaktuves. Dvi dienas prieš tai Detroito Lietuvių Klubu patalpose buvo J. Umara pagerbimo balius. Susirinko virš 200 jo giminių ir draugų. Prie gražių prirengtų stalų visi skaniai valgė ir gerė. Balius prasidėjo 3 val. po pietų ir tęsėsi iki vidurnakčio.

Iš vakaro klubiečiai Kęstutis ir Antonette Garelis, Alfons ir Emma Rye, Tony ir Bertha Rye, John ir Stella Smith, Al ir Alice Stacey, Diane Rye ir Beverly Rye Olin dekoravo svetainę, sustatė ir prirengė stalus. Klubu virtuvėje prirengė skanų lietuvišką maistą Bronė Kiaulėnienė, jai pagelbėjo ir ant stalų baliuje patarnavo Zelma Jocienė, Anna Kiškienė, Augusta Dobaitienė ir Martha Mejerienė.

Stalai lūžo visokiais gėrimais ir skaniais valgiais. Vakariene tęsėsi apie keturias valandas, o gėrimai iki ryto. Apie kėtvirtą valandą į svetainę įėjo ir pats jubilatas Jim Umaras. Jį pasitiko muzikantas Petras Padolskis su akordionu. Visiems svečiams sustojus ir dainuojant gimtadienio dainas, Jim Umaras pasiekė garbės stalą, prie kurio jau sėdėjo jo dukrelė Nina Berke, žentas Don Berke, jo sūnus Thomas Umaras, jo mylima žmona Helen Umaras ir žento brolis Clark Berke su žmona Martha. Stalą puošė didelė vaza su gyvom gėlėm. Gyvos gėlės buvo prisegtos Jim ir Helen Umarams. Gėles prirengė mūsų kvietkininkė Antoinette Webriūtė iš Harper Canton įstaigos.

Visiems bevalgant, prasidėjo programa. Pirmininkavo Stefanija Masytė. Ji pranešė, kas surengė šį balių, kas išpuošė svetainę ir kas prirengė šiuos skanūs valgius. Jubilato pagerbimui per lietuvišką radio nuo rengėjų ji pridavė \$200.00 čekį radio vedėjui Algiui Zaparackui. Sekė perstatymas svečių iš kitų miestų: iš Windsoro, Kanados, buvo Baltuliai, Sorokai, Tony Gegžnas, Charles Stankus, Sam Kunsaitis iš Clevelando buvo

Jonas ir Alberta Zagarskas; iš Čikagos atvažiavo Frank ir Antonina Vaitkus ir Anna Jokubkienė. Jim Umara pasveikino radio vedėjas ir Lietuvių Vaizbo Būto pirmininkas Algis Zaparackas, radio pranešėjas Albert Misiūnas, Vaizbos Būto sekretorius Alfons Rye, LDS prezidentas Servit Gugas, nuo ALDLD 52 kp. sveikino Frank Yoshonis ir "Vilnis" laikraščio vardu pasakė kelis žodžius čikagietis Frank Vaitkus. Buvo perskaitytas "Vilnis" redaktoriaus S. J. Jokubkos laiškas "Vilnis" kolektyvo vardu. Taipgi pirmininkė pranešė, kad staiga susirgo "Laisvės" redaktorė ir administratorė Ieva Mizarienė ir negalėjo atskristi iš New Yorko. Ji seniai buvo užsakius lėktuvą ir tikėjosi dalyvauti šiame pokyly. Per telefoną ji pasveikino Jim Umara šeštadienio rytą jo namuose.

Baliuje dalyvavo poetė Mary Bacevičienė, kuri parašė specialų eilėraštį:

Buvai jaunas, linksmas, meilės
 kupinas
 Savo mylimiausios labai gerbiamas.
 Jau tų linksmų dienų gražint

negali,
 Sirdyje tau liko atmintis gili.
 Pavasarį balti beržai lapus skleis
 Gamtos grožis laimę tam suteiks.
 Kvepėjimas rožių raudonų žiedų
 Primins tau svajones jaunystės
 dienų.

Ilgą gražų amžių gyveni,
 Labai reikalingas mums esi,
 nes tavo įdėja yr' labai stipri,
 Darbininkų spaudą tu gausiai remi.
 Gimtadienį tavo norim atžymėti
 Sveikatos ir laimės geros palinkėti,
 Sulaukti dar gausybės gimtadienių
 Tarp savo vienminčių draugų ir
 draugių.

Į balių kviečiant buvo prašyta neatnešti jokių dovanų

Presented

to

JIM UMARAS

On his 90th Birthday
 by his many friends

In recognition and appreciation for his numerous contributions and helpful assistance in the promotion and support of Lithuanian cultural activities, Detroit Lithuanian Organizations and the newspapers "Laisve" and "Vilnis".
 March, 1980

Pagaliaus pakviestas jubilatas Jim Umaras dėkojo Detroito Lietuvių Klubui už surengimą jo gimtadienio balius, visiems už atsilankymą ir už nuoširdžius sveikinimus. Po to, pirmininkė užbaigė programą. Vakaras buvo triukšmingas ir linksmas, nes keturi muzikantai grojo, o dalyviai šoko ir dainavo.

APIE PATĮ UMARĄ

Jim Umaras apie save suteikė tokių žinių. Jis sakosi, kad netikėtai sulaukė 90 metų. Gimė ir augo Armališkių kaime, Užpaliu valsčiuje (tuo laiku buvo Ukmergės apskrity). Jo tėvai buvo ūkininkai. Turėjo pusę valako žemės. Jim savo motinos nepažino, nes ji mirė pagimdžius septuntą vaiką. Jim buvo ketvirtas vaikas. Jo tėvelis palikęs su mažais vaikais, apsirgo ir negalėjo visų vaikelių auginti: ūkį išnuomavo, ir visi turėjo eiti pas kitus tarnauti; mokyklos nematė nė vienas vaikas. Keturi vaikai mirė jauni atliko tik Jim Umaras ir

J. Umaras

dvi vyresnės sesutės, bet dabar jau ir jos mirusios.

Jim Umaras atvyko į Ameriką 1912 metais. Jis norėjo užsidirbt nors šešius šimtus rublių ir vėl sugrįžt į savo ūkį. Bet įvyko Spalio revoliucija. Jo sapnai prapuolė. Bet ta revoliucija atidarė jam akis. Jis pamatė kitokį gyvenimą. Jim sako, jis "pagedo" nuo kunigo Demskio knygų kurias jis skaitė. Pasišalino nuo katalikybės, pasidarė bedievis.

Jim Umaras yra pažangietis, priklauso prie Detroito Lietuvių Klubu, prie ALDLD, skaito "Laisvę" ir "Vilnį", susirašo su savo giminėmis Tar. Lietuvoj, ypatingai su Elektrėnais, kur gyvena jo anūkas Henrikas Girmius su šeima ir kurio pastangomis Jim Umara aplanko daug visokių knygų ir dovanų iš Tar. Lietuvos. Jim Umaras nuoširdžiai remia finansiniai ir moraliai visas pažangias organizacijas ir pažangų judėjimą Amerikoje. Sunku rast kitą tokią nuoširdų ir malonų draugą. Todėl mes visi susirinkome ir pagerbėme jį jo 90 metų gimtadienio proga. Ilgiausių linksmų ir sveikų metų Jums, Jim Umarai!

Stefanija

Adv. Stefanija Masytė, aktyvi veikėja "Vilnis" bendradarbė, filmuotoja, viena Detroito Lietuvių klubo vadovių.

Čikagos pažangių lietuvių judėjimo veteranas, daug dirbęs saviveikloje, "Vilnis" darbuotojas Jonas Pateckas.

Vilnis, 1980 balandžio 17

"VILNIS" IR DARBŠTIEJI VAJININKAI

"Vilnis" gimė 1920 metais balandžio 8 d. Per 60 metų "Vilnis" suvaidino didžiulį vaidmenį sunkioje ir ryžtingoje kovoje prieš darbo žmonių išnaudotojus ir kruvinių karų rengėjus. Siaučiant depresijai "Vilnis" kvietė visus į bendrą kovą reikalauti iš valdžios nedarbantiems pašalpų ir nedarbo apdraudos, už įvedimą Socialinės apdraudos (Social Security). Taipgi skatino stoti į darbo unijas, o kur jų nėra, organizuoti ir vieningai kovoti už pilnesnį ir sotesnį darbo žmogaus rytojų. Trumpai suglaudus, "Vilnis" teikė pačias svarbiausias pasaulines bei klasių kovų žinias ir stengėsi apvienyti lietuvius ir aplamai darbo liaudį kovai prieš blogi, neteisybę ir skriaudas.

Darbinikiško laikraščio išlaikymui ir paskleidimui reikėjo ne vien finansinės paramos, bet ir tos spaudos platinimo, plačių darbo masių. O tam kaip tik ir reikėjo kadru, kurie platintų tą spaudą, gautų naujų skaitytojų ir esančius palaikytų savo sąrašuose. Naujas pažangaus laikraščio skaitytojas reiškia naują kovotoją prieš skurdą ir išnaudojimą.

Užrašinėti laikraštį nelengvas darbas. Žmonės, kurie neturėjo progos arčiau susipažinti su klasių kovomis ir dvasiškai prigąsdinti visokioms pomirtinėms kančioms, negreit užsirašo laikraštį, o dar kartais išplūsta su šluota "išprašo". Bet yra ir giliau suprantančių, kokį vaidmenį atlieka klasių kovoje pažangi spauda.

Suminėti žmones, kurie dirbo spaudos platinimo vajuose neįmanoma, nes jų buvo šimtai. Dėka tų darbščiųjų spaudos platintojų-vajininkų "Vilnis" buvo išaugusi į vieną iš skaitlingiausių skaitytojų lietuvių laikraščių Čikagoje. Kuomet mūsų spaudos priešai skundė valdžiai mūsų redaktorius ir laikraštį, jie priskaitė, kad "Vilnis" turi 36,000 skaitytojų. Ar toji jų paduota skaitlinė buvo tikra, nemandysiu

gilintis, tik tiek pasakysiu, kad "Vilnis" buvo tvirtas įrankis klasių kovoje ir turėjo masę skaitytojų-kovotojų.

Užėjus makartizmo laikams, pradėjus pulti jaunus darbininkus ir persekioti pažangias organizacijas ir spaudą, dalis skaitytojų nubyrėjo. Dar daugiau, suvažiavus masėms naujų imigrantų ir pradėjus pulti ne tik asmenis, bet ir pastatus, teko atremti jų puolimus ir nuplėšti maskes nuo jų veidų, atrenkant tuos kurie dirbo namams.

Po visų didelių darbų daugelį veikėjų užklupo nelaboji senatvė, o po to ir mirtis. Netekome pirmųjų laikraščio redaktorių, administratorių ir daugelio vajininkų bei stambiųjų rėmėjų. Kartu pradėjo mažėti skaitytojų eilės, nes veik kas metais po 50-100 skaitytojų iškeliavo amžino poilsio. Šis senosios lietuvių migracijos retėjimas ne tik "Vilni" spaudžia, bet ir visus kitus mažumų laikraščius.

Nežiūrint visų sunkumų ir kliūčių, mūsų darbštieji vajininkai dirba ir stengiasi gauti naujų skaitytojų, o tai reiškia, gauti naujų kovotojų už darbo žmonių reikalus. Neperdėsiu pasakiusi, kad "Vilnis" gali ir turi didžiutis matydama, kaip šiandien ima virti aštri kova už šios šalies jaunimą, prieš karinio amžiaus žmonių registraciją ir prieš privalomą karo tarnybą. Tai gi matome tas unijas, prie kurių suorganizavimo ir "Vilnis" prisidėjo, vedant milžiniškas kovas už darbininkų darbo sąlygų pagerinimą bei tinkamesnį atlyginimą. Tik dėka "Vilnies" gauname teisingų žinių apie gyvenimą mūsų senojoje Tėvynėje.

Sveikinu visus dirbusius ir dirbančius "Vilnies" vajuose ir prisidėjusius prie plėtimo spaudos, kuri teikia teisingas žinias iš klasių kovos lauko, kad ne tik mes, bet ir būsiančios kartos galėtų džiaugtis mūsų darbo vaisiais. Užsilių Julija

"Is It Draft Or Registration?"

Nuosirdi vilnietė, visuomeninkė, daug metų bendradarbaujanti "Vilnies" buvusiam angliškame skyriuje S. K. Karosienė.

President Carter calls for registration. Rosalynn Carter tells us she is opposed to the draft. So, it is not draft but "registration." In any case, they very politely speak of death. So Congress now is preparing a debate on an appropriations bill for Carter's draft registration.

By whatever name "it" is called, we should regard it as just a signal to the "Russians," whom they do not even call Soviets.

It is also a signal to our youth that they may be converted into uniformed signals, deprived of personal liberties and aspirations, which they may have had for their future.

Thirty thousand of our youth just recently gathered in Washington, and, in no uncertain terms told the President and Pentagon, "Hell,

no, we won't go! We will not register." What response can we expect from the Soviet Union to this signal of our preparation for war? They will also prepare for war.

Let's analyze where this war would most likely be fought—in The Persian Gulf area? Does anyone with common sense think we could possibly be victorious in a war on the USSR borders? Also, does anyone today think that a war between the Soviet Union and the United States would be fought with conventional arms? It will be an ATOMIC holocaust which will mean the end of life, not only for the United States and the Soviet Union, but for the entire world!

President Carter, in fear of being defeated by his political adversaries, is now running against the Soviets. This same Carter, who was formerly concerned with human rights and good will, now speaks of the draft, or as he calls it, "registration," which means possibility of war. He has forgotten that we are still counting the deaths from Vietnam.

In analyzing the "registration" situation, it is a laugh that equality for women means that women should be drafted. Legislation introduced last year called for women to be registered and inducted; this was even before the passage of the Equal Rights Amendment.

What we need now is an international and independent movement stretching all the way from Gorky, to the wall posters in Peking, to the April 26th demonstration in Washington, telling the Government we would rather settle our disputes in the Olympic games in Moscow, rather than on the battlefield.

Ksavera

SVEIKINIMAI "VILNIES"

60 METŲ SUKAKČIAI

\$1,000.00

Draugas iš Detroito

\$100.00

Anna Jokubka, Chicago
Anna Dockus, Detroit, Mich.
Jonas Smalenskas, Miami
V. Mozūraitienė, San Leandro, Cal.
Ant. Andryauskas, Chicago, Ill.
ALMK Drg.-Chicago, Ill.

\$60.00

Lithuanian Building Corp., Ozone Park, N. Y.
K. ir I. Sisevičiai, Chicago, Ill.

\$50.00

LLD-50 kp., Miami, Fla.

\$37.70

Mike Senko, Glenwood, Ill.

\$30.00

Mary Michasonok, Chicago

\$25.00

Jacob Yaskevich, Worcester, Mass.
Konstancija Rusinskienė, Brooklyn, New York.

\$20.00

Anton Gabris, Lake Villa, Ill.
Millie Kancere, Burbank, Ill.
S. ir J. Yurewitz, Ft. Lauderdale, Fl.
J. ir M. Krupp, Ft. Lauderdale, Florida
Petronėlė Malinauskas, Chicago, Illinois

\$10.00

John Feiza, Cicero, Ill.
P. Maselis, Chicago, Ill.

Peter Zline, Sun City, Cal.
Andrew Margis, Rockford, Ill.
Joana Grigas, Salt Lake City, Utah
Alice Yonik, Kingston, N. Y.
Stella Danis, Miami, Fla.
Apalonija Bečis, Miami, Fla.
Alphonse Svegzda, Miami, Fla.
F. ir H. Mankauskai

\$5.00

Natalija Iesmont, Lauderdale Lakes, Fla.
Julia Lazauskas, Miami, Fla.
Emilija Armontas, Hollywood, Cal.
Marcella Wassel
F. ir E. Jordan

"Vilnies" administratorė Mary Grager-Mockiūtė, savo laiku daug dirbusi saviveikloje Roselando Aido chore. Nors sunkios ligos kamuojama "Vilnies" neapleidžia. Šiuo metu ilsisi pas dukrą.

11

PUIKUS PAVYZDYS

B. KUBILIUS

Gavau profesoriaus B. Kubiliaus ir jo žmonos Mildutės laiškutį, kuriame buvo \$30 čekis. Jie apgalvestauja, kad dėl silpnos sveikatos prie geriausių norų negalėsia dalyvauti "Vilnies" jubiliejiname bankete, bet pasimoka už bilietus ir tuo būdu prisideda prie to renginio. Jie labai susirūpinę "Vilnimi" administratorės Mary Grager liga. Kubiliai rašo, kad mintimis jie bus su mumis ir linki, kad "Vilnis" dar ilgai galėtų gyvuoti ir tarnauti pažangiems lietuviams, teikiant teisingas žinias iš klasių kovos lauko, taipgi ir iš senosios tėvynės T. Lietuvos.

Nuosirdus dėkui už rūpestingumą ir "Vilnies" parėmimą.

Helen Bordner-Pažarskaitė

LAIKRAŠČIO SKAITYTOJŲ DEŠIMČIAI DIENŲ

Ekskursija į Tarybų Lietuvą

Grupė iš Čikagos išvyks liepos 2 d. ir grįš liepos 17 d.

Kaina: \$1,380. Tačiau, keičiantis dolerio kursui, iki liepos mėn. gali truputį pasikeisti ir kaina.

Prašome visus, kurie norite važiuoti, greit užsisakyti vietą, prisiunčiant \$100 užstatą. Čekį išrašykite American Travel Service Bureau vardu.

Visais kitais reikalais kreipkitės į "Vilnies" administraciją, 3116 So. Halsted, Chicago, IL 60608.

SVEIKINAM "VILNIES" DALININKŲ SUVAŽIAVIMĄ

Daug garbingų darbų atlikusiems darbo žmonių labai. Mielieji Redaktoriai ir laikraščio darbininkams linkime sulaukti dar daug suvažiavimų.

Priimkit nors mažą mūsų auką.
LDLD 2 kp. So. Boston....\$15.00
E. Frementienė.....\$10.00
E. Repšienė.....\$10.00
Viso.....\$35.00

ILGIAUSIŲ METŲ "VILNIAI"

Sveikinu mano brangų laikraštį "Vilnis" jo garbingo 60 metų gyvavimo proga ir linkiu, kad dar ilgai jis mus lankytų ir neštų tiesos ir pažangos žinias. Jo paramai ši kartą įteikiu \$30.

MARY NIHASONEK-NIKAS

DETROIT, MICH.

NUOŠIRDŽIAUSIAI SVEIKINAME

Jim Umarą

Su garbingu 90 metų jubiliejumi.

Linkime jam stiprios sveikatos, geros nuotaikos ir sėkmės visuose darbuose.

KĘSTUTIS ir ANTONETTE GARELIS
JOHN ir STELLA SMITH
ALFONS ir EMMA RYE

CICERO ŽINIOS

NEILGAI STREIKAVO

Ciceros policija buvo "susirgusi", bet "pasirgo" dvi dieni, kovo 30 ir 31 d. d., susitaikė ir grįžo į darbą.

NUBAUDE UŽ VAGYSTĘ

Tulas Henry Baltrūnas, 21 m. a., nubaustas 90 dienų kalėti ir vieniems metams pataisai. Jis kaltinamas už pavogimą dviejų žiedų iš Kings & Queens krautuvės, Western Springs. Taipgi padarė ir daugiau prasikaltimų. John Feiza

PADIDINS NEDIRBANČIŲ EILES

Laikinoji Cikagos mokyklų superintendė Angelė P. Caruso paskelbė, kad balansuojant mokyklų biudžetą, numatoma atleisti iš darbo 5,360 tarnautojų.

SUDEGĖ O. BRUZGULIENĖS PASTATAS

Lietuviams gerai žinomas Onos Bruzgulienės pastatas ir daržas kur per daug metų buvo rengiami piknikai. Kovo 27 d. po pietų jame kilo gaisras. Degė užpakalinė pastato dalis. Gaisras padarė mažiausia \$20,000 nuostolio. Tiek gerai, kad skubiai atvyko Justice Parko ugniagesiai ir likvidavo gaisrą.

Ar šiais metais galės būti šiame darže piknikai, 8270 S. Kean Ave., Willow Springs, Ill., dar nėra aišku. H. Bordner

MIRĖ SOFIJA A. GURSKIENĖ

Po skaudžios ligos balandžio 2 d. mirė Sofija A. Gurskienė, sulaukusi vos 46 m. a. Velionė su tėvais atvyko iš Lietuvos po antro pasaulinio karo. Susipažino su Antanu Gurskiu ir sukūrė šeimos židinį. Išauklėjo du sūnus—Robertą ir Thomą ir dukrą Audrey. Paliko motiną Barbarą, dvi sesutes, keturis brolius ir jų šeimas. Velionės tėvelis Edward Rizleris prieš kiek laiko mirė.

Velionė buvo palaidota balandžio 4 d. Lietuvių Tautinėse kapinėse.

Gaila tokioje jaunystėje mirusios, o ypatingai palikusios dar jauną dukrą. Jonas Feiza

SVARBU DAILĖS IR DRAMOS KLUBO-MILDOS NARIAMS IR DRAUGAMS

Nežiūrint, kad Dailės ir Dramos klubas savo pastatą Mildą pardavė, bet pats klubas tebegyvuoja ir nori atsisteisti su tais draugais, kurie buvo paskolinę Mildos išlaikymui pinigų. Minėto klubo valdyba mato reikalą sušaukti narių susirinkimą balandžio 20 d., 1 val. dieną, ir atsisteisti su draugais, kurie buvo paskolinę pinigų Mildos išlaikymo reikalams. Būtų gražu, kad ir šiaip darbuotojai bei Dailės ir Dramos klubo nariai atsilankytų. Nepamirškite pasiimti paskolos kvitus. Be jų negausite pinigų.

Kiek teko nugirsti, tai darbščioji Helen Bordner ir kitos draugės ruošia skoningų užkandžių ir visus atsilankiusius pavaišins.

Nepamirškite, kad susirinkimas bus šį sekmadienį, balandžio 20 d. 1 val. dieną "Vilnies" salėje. Lauksiu skaitlingo narių ir D. ir D. klubo draugų atsilankant.

Pirmininkė Estelle Bogden

ATVYKSTA MIELA VIEŠNIA

Telefonu gavau žinią, kad į Cikagą atvyksta Nancy Gorodon iš Mesa, Arizona, "Vilnies" jubiliejinį banketą balandžio 27 d. Ji išsigyjo net 6 bilietus ir sakė, kad su ja kartu dalyvaus velionio V. Andriolio dukros ir jų šeimos.

Tikrai bus su jomis smagu pasimatyti ir pabendrauti, lauksiu.

Helen Bordner

RIMTAI SERGA ANNA PARADA

Gavau laiškutį nuo drg. Anna Parada. Ji rašo, kad du kartus teko jai pagulėti Christ Community ligoninėje. Gydytojai nustatė, kad sušlavusi jos širdis. Be to, plaučiuose buvę vandens. Dėka gydytojų rūpestingumui, ji šiek tiek sutvirtėjusi ir jau galinti pavaikščioti. Jos namų adresas: 8440 So. Kilpatrick, Chicago, Ill. 60652. Telefonas: 581-3385.

Linkėtina Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos narei Anna Parada nugalėti nelemtą ligą ir vėl būti tarp sveikųjų. Kultūrietė

PASKUTINIS PRIMINIMAS EX MAINIERIŲ KLUBO NARIAMS

Jau įpusėjome šių metų balandį. Manau, kad visi ne tik pailsėjome nuo susirinkimų, bet jų ir pasiilgome. Tad primenu, kad pirmas šių metų Ex Mainierių Draugiško Klubu narių susirinkimas įvyks balandžio 19 d., 12 val. dieną "Vilnies" salėje. Kaip visuomet, taip ir ši kartą, prieš susirinkimą turėsime draugišką pasivaišinimą. Tad prašau visus narius atsilankyti laiku, kitaip negalėsite dalyvauti pasivaišinsime.

Netenka aiškinti, kad per tą ilgą laiką daug kas tarp narių įvyko. Keli atsiskyrė iš gyvųjų tarpo. Tad teks pagerbti jų atminimas. Be to, šiame susirinkime turime pasimokėti duokles, o jei lauksite kito susirinkimo, galime netekti narys tės teisių. Po pusės metų neušimokėjęs duoklių narys nustoja teisių. Tad būkite malonūs ir būtinai atsilankykite į šį susirinkimą. Pasi-mokėkite nario mokesčių.

Klub. pirm. J. C.

MIRĖ IR PALAIDOTAS MYKOLAS PALEVIČIUS

Herrin, Ill. Gavome liūdną žinią nuo drg. Mary Palevičienės, kad kovo 31 d. po pietų mirė jės mylimas vyras Mykolas Palevičius, sulaukęs senyvo amžiaus. Velionis Mykolas prieš kiek laiko buvo ištiktas paralyžiaus. Buvo sutvirtėjęs, bet gavo antrą smūgį, kuris jį visai paguldė.

Velionis Mykolas sveikas būdamas daug dirbo pažangiam judėjime, kaip ir jo velionis brolis Dr. Motiejus Palevičius ir velionė sesuo Rožė Samulionienė. Nebuvo Pietų Illinois rimtesnio darbininkų sąjūdžio, prie kurio su darbu ir parama nebūtų prisidėjęs velionis Mikas. Jis gražiai ir pavyzdingai dirbo "Vilnies" vajuose, kaip gavimui skaitytojų, taip ir sukėlimui paramos. Tikiu, kad apie Jo veiklą plačiau bus parašyta sekančiose "Vilnies" laidose.

Velionio brolio gydytojo dukra Ruth Price pasižadėjo laidotuvėse pasakyti atsisveikinimo kalbą. Velionis palaidotas vietos Lietuvių Tautinėse kapinėse, Mikas paliko giliame liūdėsyje žmoną Mary ir dvi dukras, taipgi dvi brolio dukras ir sesers sūnų su šeima.

Gaila nuoširdaus darbo klasės sūnaus, kuris per visą savo gyvenimą tvirtai stovėjo kovos lauke už darbo žmonių sotesnį gyvenimą. Lai jam bus amžina ramybė!

Vilnietė

GRĮŽO IŠ SAULĖTOS FLORIDOS

Teko per telefoną sušnekti su drg. Julija Urmoniene. Ji kovo 17 d. grįžo iš St. Petersburg, Fla., kur praleido porą mėnesių. Puikiai praleidusi laiką, bet apie Floridos saulėtumą nekaip atsiliepė. Sakė, šią žiemą ten buvęs šaltokas oras, netekęs pasimaudyti.

Smagu, kad sveika ir gerai nusi-teikusi grįžo Julija į Cikagą. Gaila, kad mažai galėjo pasidžiaugti šilta saule. Vilnietė

MIRĖ LIETUVIAI

Kovo 13 d. mirė Jonas Bumbulis, sulaukęs 62 m. a. Gimė Lietuvoje, Raseinių rajone, Nemakščiu apylinkėje. Į šią šalį atvyko po antro pasaulinio karo. Palaidotas kovo 21 d. Kazimierinėse kapinėse.

Kovo 18 d. mirė Stanley A. Gibbs, sulaukęs 60 m. a. Gimė Cikagoje.

Kovo 19 d. mirė Vacys Šernius, sulaukęs 57 m. a. Gimė Lietuvoje, Šveikšnoje. Šioje šalyje išgyveno 16 metų.

Kovo 20 d. mirė Beatrice Marie Smith-Bukauskaitė, sulaukusi 66 m. a. Gimė Chicago, Ill.

Kovo 20 d. mirė Ruth P. Norman, sulaukusi 48 metų amžiaus. Gimė Cikagoje.

Kovo 21 d. mirė Eleanor Gama-Račiauskaitė, sulaukusi 67 metų amžiaus. Gimė Cikagoje.

Kovo 23 d. mirė Antanas P. Shopes, sulaukęs 96 metų amžiaus. Gimė Lietuvoje, Biržų rajone, Saločių apylinkėje, Kiburių kaime. Šioje šalyje išgyveno 75 metus.

Kovo 23 d. mirė Vytautas V. Kregždys, sulaukęs 77 metų amžiaus. Gimė Lietuvoje, Šakių apskrityje, Bublelių apylinkėje, Rudžių kaime. Šioje šalyje išgyveno 30 metų.

Kovo 15 d. mirė Antanas Bacevičius, sulaukęs 65 m. a. Gimė Lietuvoje. Į šią šalį atvyko po antro pasaulinio karo.

Kovo 25 d. mirė Julius Milius, sulaukęs 68 metų amžiaus. Gimė Lietuvoje. Į šią šalį atvyko po antro pasaulinio karo.

Kovo 26 d. mirė Juozas Navikas, sulaukęs 81 m. a. Gimė Lietuvoje, Alytaus apylinkėje, Lukšėnų kaime. Amerikoje išgyveno 30 metų.

Kovo 26 d. mirė Jadvyga Pukėnis-Miškinytė, sulaukusi 92 m. a. Gimė Lietuvoje Utenos apylinkėje. Šioje šalyje išgyveno daug metų.

Kovo 27 d. mirė Mary Zavist, sulaukusi 88 m. a. Gimė Lietuvoje, Papilės apylinkėje. Šioje šalyje išgyveno daug metų.

MIRUS

John Peters-Petručiui

Reiškiamo gilia užuojautą žmonai Onai ir dukrai bei visiems giminėms.

LUCILLE MATUZ

MIAMI, FLA.

Mirus

Mary Chuladienei

Reiškiamo nuoširdžią ir gilia užuojautą jos vyrui Rapolui, dukroms Millie ir Mae su šeima taipgi visiems artimiesiems bei draugams.

MARY KVETKAS

No. Miami Beach, Fla.

Vilnis, 1980 balandžio 17